

Resurssiviisas asuminen

Pilottitaloyhtiöiden matka kohti resurssiviisautta

Loppuraportti

JAPA ry

18.3.2015

www.japary.fi/asuviisaasti

Sisällys

JOHDANTO	2
1. Resurssiviisas asuminen -hanke	3
2. Resurssiviisaan asumisen pilottikohteiksi valittiin neljä jyväskyläläistä taloyhtiötä	3
3. Matkalla kohti resurssiviisautta: pilottitaloyhtiöissä toteutetut kokeilut ja toimenpiteet	5
3.1. Aatoksenkatu 6 sai aurinkopaneelit katolleen, vedensäästösuuttimet hanoihin ja led-valot pihalle	5
3.2. Lyhdekatu 4:ssä pienennettiin energiankulutusta valaisinten ja tiivistysten uusimisen avulla	6
3.3. Kivipelto 2:n kerhuhuone koki muodonmuutoksen yhteiseksi olo- ja vierashuoneeksi	7
3.4. Pitkäkatu 29:ssä nostettiin tilojen käyttöastetta etsimällä vuokralainen kylmäkellarille	8
3.5. Sähköavusteinen lastipyörä toimii hyvin asukkaiden kimppapyöränä Valajankatu 1:ssä	9
3.6. Lumenit, luksit ja kelvinit tutuiksi – lamppujen kokeilumahdollisuus pienensi kynnystä ledien hankintaan	9
3.7. Opastusta, neuvontaa ja vertaisoppimista	10
4. Resurssiviisaan asumisen toimintamalli taloyhtiössä	10
1. Arvioi ja kartoita	10
2. Ideoi ja suunnittele	12
3. Kokeile ja toteuta	13
5. Näin alkuun resurssiviisauden edistämässä taloyhtiössä	13
6. Kokemuksia, kommentteja ja oppeja matkan varrelta	16
Liite 1. Resurssiviisas asuminen mediassa ja verkossa	19
Liite 2. Toimenpide-ideoita resurssiviisauden edistämiseen taloyhtiössä	27
Liite 3. Esimerkki: Pilottitaloyhtiöiden asukkaille lähetetty tiedote ajankohtaisista asioista	29
Liite 4. Resurssiviisas asuminen -hankkeen 18.11.2014 asukastilaisuuden palautekoonti	31
Liite 5. Koonti pilottitaloyhtiöissä toteutetuista toimenpiteistä ja kokeiluista	36

JOHDANTO

Asuminen, ruoka ja liikkuminen ovat suurimpia kulutuksen haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavia tekijöitä. Kotitalouksien osalta asuminen, ruoka ja liikkuminen muodostavat yhdessä yli 70 prosenttia ilmastovaikutuksista asumisen vaikutusten ollessa suurimpia yhdessä liikkumisen kanssa.

Maaliskuussa 2015 päättyneen Resurssiviisas asuminen -hankkeen tarkoituksena oli vähentää asumisen haitallisia ympäristövaikutuksia, energian- ja vedenkulutusta sekä kannustaa asukkaita kestäviin elämäntapoihin. Sanalla sanoen tavoitteena oli tehdä jyvaskyläläisistä taloyhtiöistä resurssiviisaampia. Käytännössä resurssiviisaudella tarkoitetaan luonnonvarojen käytön ja päästöjen vähentämistä lisäten samalla asukkaiden hyvinvointia.

Hankkeen kohderyhmänä olivat asunto-osakeyhtiöt, sillä valtaosa suomalaisista asuu taloyhtiössä. Suomessa on kaikkiaan yli 80 000 taloyhtiötä ja yli puolet suomalaisista asuu kerros- tai rivitalossa. Jo pienillä muutoksilla voi taloyhtiöissä olla isot vaikutukset päästöihin, luonnonvaroihin – ja ennen kaikkea kustannuksiin. Resurssiviisaus tuo mukanaan kustannussäästöjä, parantaa asumisviihtyvyyttä ja lisää asunnon arvoa.

Hankkeessa tavoitteena olivat konkreettiset, mitattavat muutostoimenpiteet pilottitaloyhtiöissä, kuten valaistuksen uusiminen tai vesipihien suuttimien asentaminen asuntoihin. Hankkeessa etsittiin vastauksia muun muassa siihen, millä toimenpiteillä taloyhtiöistä saadaan resurssiviisaampia ilman isoja investointeja ja miten saadaan taloyhtiöt tekemään tarvittavat investointipäätökset.

1. Resurssiviisas asuminen -hanke

Neljässä jyvaskyläläisessä taloyhtiössä toteutettiin vuoden 2014 aikana koko joukko konkreettisia toimenpiteitä ja kokeiluja, joiden ansiosta pilottitaloyhtiöissä eletään nyt aiempaa resurssiviisaammin. Taloyhtiöissä toteutetut toimenpiteet olivat osa Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry:n hallinnoimaa Resurssiviisas asuminen -pilottihanketta, joka käynnistyi 10.2.2015 ja päättyi 15.3.2015.

Pilotti oli osa Sitran ja Jyväskylän kaupungin Kohti resurssiviisautta -hanketta, jolla edistetään luonnonvarojen viisaampaa käyttöä sekä vähennetään haittoja ympäristölle yhteistyössä kaupunkilaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

JAPA ry:ssä hankkeen koordinaattoreina toimivat Kati Kankainen ja Anna Sarkkinen. Hankkeella oli ohjausryhmä, joka kokoontui hankkeen aikana yhteensä kuusi kertaa.

Hankkeen ohjausryhmän kokoonpano:

- Hanna-Leena Ottelin, asiantuntija, Sitra
- Pirkko Korhonen, tutkimus- ja kehittämispäällikkö, Jyväskylän kaupunki
- Irja Putkuri-Niemistö, toiminnanjohtaja, Keski-Suomen Kiinteistöyhdistys ry.

2. Resurssiviisaan asumisen pilottikohteiksi valittiin neljä jyvaskyläläistä taloyhtiötä

Resurssiviisas asuminen -hanke käynnistyi keväällä 2014 pilottitaloyhtiöiden haulla. Mukaan haki yhteensä 24 jyvaskyläläistä taloyhtiötä, joista neljä valittiin.

Hankkeen pilottitaloyhtiöt:

- Lyhdekatu 4, As Oy Jyväskylän Kurjenpolvi (Kortesuolla sijaitseva vuonna 2002 rakennettu 15 huoneiston rivitaloyhtiö)
- Kivipelto 2, As Oy Kekkolansato (Kuokkalassa sijaitseva vuonna 1989 rakennettu 25 huoneiston kerrostaloyhtiö)
- Pitkäkatu 29, As Oy Pitkäkatu 29 (Mäki-Matissa sijaitseva vuonna 1954 rakennettu 26 huoneiston kerrostaloyhtiö)
- Aatoksenkatu 6, As Oy Jyväskylän Aatoksenkatu 6 (Viitaniemessä sijaitseva vuonna 1980 rakennettu 53 huoneiston taloyhtiö, joka koostuu sekä kerros- että rivitalorakennuksista)
- Lisäksi kimppapyöräkokeilussa olivat mukana As Oy Jyväskylän Valajankatu 1 ja Kortepohjan ylioppilaskylä.

Pilottitaloyhtiöissä toteutettiin kevään aikana kuuden eri alojen asiantuntijoiden toimesta resurssiviisauskatselmukset, joissa selvitettiin taloyhtiöiden nykytilanne resurssiviisauden suhteen ja ideoitiin konkreettisia keinoja resurssiviisauden edistämiseksi. Katselmuksessa selvitettiin muun

muassa taloyhtiön energian- ja vedenkulutusta, tilankäyttöä sisällä ja ulkona, sekä taloyhtiön toimintamalleja ja -tapoja (ks. Taloyhtiön resurssiviisauks katselmus, s. 11). Mukana oli kuuden eri alan asiantuntijoita:

- Energia ja vesi: energiakonsultti Lauri Penttinen, Keski-Suomen Energiatoimisto
- Valaistus: valaistussuunnittelija Annukka Larsen, Jyväskylän kaupunki
- Tilat: tilasuunnittelija Riina Toikko (ja Anne Saarikoski 30.6.2014 asti), Tilalnterior
- Piha: puutarhuri Esko Alm, Keski-Suomen Puutarha-apu Oy
- Liikkuminen (erityisesti pyöräilyn edistämisen näkökulmasta): Samuli Rinne ja Esa Saarikoski, Jyväskylän Pyöräilyseura JYPS ry
- Jätteet: koordinaattori Anna Sarkkinen, JAPA ry

Resurssiviisauks katselmusten jälkeen taloyhtiöissä järjestettiin asukastilaisuudet, joissa keskusteltiin katselmuksista ja ideoitiin taloyhtiön mahdollisuuksia resurssiviisauden edistämiseksi. Asukastilaisuuksissa nousi esiin muun muassa seuraavanlaisia ideoita:

- Pyöräparkkien ja -varastojen uusiminen ja pyörävarastojen parantaminen
- Puutarhajättekompotori pihaan
- Osa nurmikkoalueista niityksi
- Pihaan hedelmäpuita, marjapensaita ja viljelylaareja
- Vettä säästävät suuttimet hanoihin
- Ikkunoiden ja ovien tiivisteiden tarkastus ja uusinta
- Lainattava led-valaisinsalkku ja valaisinten yhteistilaus
- Jalkapumppu, vesimittarit, pistelämpömittari ja energiankulutusmittari taloyhtiölle asukkaiden käyttöön
- Kamat kierto: romu- ja kierrätyslava taloyhtiön pihalle
- Koulutuksia ja infoja asukkaille (aiheina esim. energiaeksperttikoulutus, jätekoulutus, ”säätokoulu”, tiivistysten uusiminen, kaupunkiviljely...)
- Retki Mustankorkean jätteenkäsittelykeskukseen ja Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle
- Lähiruuan yhteistilaus
- Patteriverkoston säätö ja uudet termostaatit pattereihin
- Yläpohjan lämmöneristyksen tarkastus ja lisälämmöneristys Lämpökäyrän ja patteriverkoston säädön tarkistukset, ”lämmönvahti”-palvelun asentaminen
- Poistoilman lämmön talteenoton kannattavuuden selvitys, samalla parannettava poistoilmahormiston tiiveyttä
- Aurinkosähkön hyödyntämisvaihtoehtojen ja kannattavuuden selvitys
- Yhteiskäyttökokeilut: kimpapyörä tai -auto taloyhtiöön.

3. Matkalla kohti resurssiviisautta: pilottitaloyhtiöissä toteutetut kokeilut ja toimenpiteet

Resurssiviisaukselmusten ja asukastilaisuuksien jälkeen päätettiin konkreettiset toimenpiteet ja kokeilut, joita kussakin pilottikohteessa lähdettiin viemään eteenpäin. Kaikki kokeilut ja toimenpiteet toteutettiin vuoden 2014 aikana.

3.1. Aatoksenkatu 6 sai aurinkopaneelit katolleen, vedensäästösuuttimet hanoihin ja led-valot pihalle

Viitaniemessä sijaitsevassa asunto-osakeyhtiö Jyväskylän Aatoksenkatu 6:ssa lähdettiin edistämään resurssiviisautta teknisin keinoin. Taloyhtiössä resurssiviisauden edistäminen oli aloitettu jo syksyllä 2013 uusimalla taloyhtiön vanhat elohopeavalaisimet ja hehkulamput uusiin, energiapiheihin led-valaisimiin. Uusimisen ansiosta taloyhtiö säästää energiaa noin 5000 kWh eli noin 600 euroa vuodessa, ja ulkovalaistuksen energiankulutus vähenee noin 75 % entisen verrattuna. Valaistuksen uusiminen oli osa resurssiviisaita käytännön kokeiluita, joita toteutettiin Jyväskylän alueella yhteensä 14 syksyllä 2013 osana Kohti resurssiviisautta -hankekokonaisuutta.

Marraskuussa 2014 rakennuksen katolle asennettiin 20 paneelin aurinkosähköjärjestelmä, joka on ensimmäinen laatuaan Jyväskylässä kerrostaloyhtiön sähköntuotannossa. Aatoksenkatu 6 toimii tiennäyttäjänä muille taloyhtiöille uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämisessä, sillä koko Suomenkin mittakaavassa paneelit ovat vielä melkoinen harvinaisuus asunto-osakeyhtiöissä.

Paneelien arvioitu vuosittainen sähköntuotto on suuruusluokkaa 4000 kWh eli noin 10 % taloyhtiön vuosittaisesta kiinteistösähkön kulutuksesta.

"Tässä ei huomaa mitään eroa, vaikka virtaama on aikaisempaa pienempi. Samoin suihkussa tuntuu yhä samalta, vaikka maksimivirtaama putosi 18 litrasta minuutissa 12 litraan. Yhtään valitusta minulle ei ole asukailta tullut."

Aatoksenkatu 6:n pilottitaloyhtiön hallituksen puheenjohtaja **Raimo Peltovuori**

Aurinkopaneelien lisäksi taloyhtiön kaikkien 53 huoneiston hanoihin vaihdettiin vettä säästävät vakiovirtausventtiilit. Suuttimet toimitti ja asensi Wassis Oy. Aatoksenkatu 6 oli otollinen kohde venttiilien asentamiseksi, sillä taloyhtiössä ei ole huoneistokohtaisia vesimittareita. Vuosittainen vedenkulutus henkilöä kohden on taloyhtiössä ollut viime vuosina noin 120-130 l/vuosi.

Vähennys vedenkulutuksessa suuttimien asentamisen jälkeen on noin 9 % (11 l/as/kk) edellisvuoteen verrattuna (11/2013: 128 l, 11/2014 117 l). Tämä tarkoittaa taloyhtiölle arviolta noin 2550 euron vuosittaista säästöä (vedenkulutus- ja lämmityskulut).

Parhaimmillaan vedenkulutus voi pienentyä vakiovirtausventtiilien ansiosta kymmeniä prosentteja käyttömukavuuden heikentymättä, sillä venttiili takaa aina saman virtauksen, riippumatta vesijohtoverkoston paineen vaihteluista. Vettä säästävien suuttimien asennus onkin konkreettinen esimerkki pienestä investoinnista, jolla voidaan saada aikaan suuria vaikutuksia.

3.2. Lyhdekatu 4:ssä pienennettiin energiankulutusta valaisinten ja tiivistysten uusimisen avulla

Kortesuolla osoitteessa Lyhdekatu 4 sijaitsevassa As Oy Jyväskylän Kurjenpolvessa lähdettiin tavoittelemaan energiansäästöä uusimalla rivitaloyhtiön elohopeavalaisimet ja hehkulamput energiapiheiksi ledeiksi - muutoksen avulla valaistuksen energiankulutus vähenee jopa 75 % entiseen verrattuna. Lyhdekatu 4:ssä tämä tarkoittaa arviolta tuhannen euron ja 8000 kilowattitunnin vuosittaista säästöä entiseen verrattuna, ja pienentyneen sähkölaskun lisäksi kaupanpäälle tulevat säästöt valaisinten huolto- ja vaihtokuluissa.

Ulkovalaistuksen uusiminen tulee lähivuosina olemaan ajankohtainen aihe taloyhtiöissä, sillä hyvin yleisesti käytetyt elohopealamput ovat poistumassa markkinoilta ulkovalaistuksen energiatehokkuusvaatimusten tiukentuessa.

Valaistuksen uusimisen lisäksi Lyhdekatu 4:ssä aloitettiin marraskuussa ikkunoiden ja ovien tiivistysurakka tarkastamalla ja uusimalla parveke- ja terassiovien tiivistykset. Resurssiviisaassa

”Saimme alan asiantuntijalta apua järkevään tiivistämiseen. Emme siis vain ostaneet halpaa tiivistenauhaa ja pyytäneet asukkaita hoitamaan tiivistämisen omissa huoneistoissaan, niin kuin usein tapahtuu, vaan teimme homman kunnolla. Hankimme laadukasta tiivistenauhaa, käytimme lisäksi saumausmassaa ja työn sai hoitaakseen ulkopuolinen urakoitsija.”

Lyhdekatu 4:n pilottitaloyhtiön isännöitsijä **Suvi Keskinen**

taloyhtiössä tiivistys hoidetaan keskitetysti taloyhtiön toimesta ammattilaistyönä, eikä tiivisteiden uusimista jätetä pelkästään asukkaiden vastuulle – tämä takaa fiksun lopputuloksen niin energiansäästön kuin asumisviihtyisyydenkin kannalta.

Ikkunoiden ja ovien tiivistäminen vähentää kylmiä ilmavirtauksia ja mahdollistaa lämpötilojen laskemisen jopa 2 - 3 astetta, asumismukavuuden siitä kärsimättä.

3.3. Kivipelto 2:n kerhohuone koki muodonmuutoksen yhteiseksi olo- ja vierashuoneeksi

Kuokkalassa Kivipelto 2:ssa sijaitsevassa As Oy Kekkolansadossa asukkaat olivat innolla mukana resurssiviisauden edistämässä. Tässä pilottikohteessa toimenpiteiden keskiössä olikin jakamistalouden ja yhteisöllisyyden merkitys resurssiviisauden edistämässä. Monipuoliset ja muuntautumiskykyiset yhteiset tilat taloyhtiössä mahdollistavat pienemmät neliöt omassa kodissa ja lisäävät asukkaiden viihtyvyyttä. Yhteiskäytössä olevien tilojen lisäksi myös monia tavaroita ja asioita on järkevämpää hankkia kaikkien yhteiseksi, sillä se vähentää luonnonvarojen kulutusta ja varastotilan tarvetta, ja siinä sivussa yhteisöllisyyskin lisääntyy.

Kesällä Kivipelto 2:n asukkaat tarttuivat lapion varten ja istuttivat pihalle talkoovoimin omenapuun ja rakensivat asukkaiden yhteiset viljelylaarit sekä aloittivat puutarhajätteen kompostoinnin omalla tontilla. Omasta pihasta saatava lähiruoka ja ravinteiden kierrätys kompostoimalla omalla tontilla ovat pieniä, mutta konkreettisia askeleita kohti resurssiviisaampaa asumista.

Syksyn aikana taloyhtiön vähällä käytöllä ollut kerhohuone koki muodonmuutoksen, kun asukkaat

mielivät tilalle uusia käyttötarkoituksia ja uusivat huoneen sisustuksen yhdessä tilasuunnittelijan kanssa. Uudistuksen jälkeen tilaa voi käyttää esimerkiksi tilapäisenä vierashuoneena, jonne voi majoittaa kyläileviä vieraita. Suunnitelmissa on myös monenlaisia yhteisiä tilaisuuksia sienikerhosta kisastudioon ja hierojan vastaanottoon, ja kerhohuoneessa onkin jo ehditty järjestää syksyn aikana tilaisuuksia asukaskokouksista led-lamppukutsuihin ja jäteneuvontaan.

Konkreettinen esimerkki resurssiviisaudesta on myös kerhohuoneen hankintalistalla oleva varajääkaappi ja -pakastin, jotka laitetaan päälle tarvittaessa. Näin esimerkiksi juhlien aikaan asukas saa täytekakut ja muut juhlaherkut kylmään ilman, että omaan kotiin tarvitsee hankkia tarpeettoman suuria kylmälaitteita.

”Monipuoliset ja muuntautumiskykyiset yhteiset tilat taloyhtiössä mahdollistavat pienemmät neliöt omassa kodissa. Mielestäni se on erittäin resurssiviisasta. Ennakkoluulottomasti ideoimalla yhteisille tiloille voi löytyä vaikka millaista hyötykäyttöä ja niitä voisi kenties vuokrata ulkopuolisillekin.”
tilasuunnittelija **Riina Toikko**, TilInterior

3.4. Pitkäkatu 29:ssä nostettiin tilojen käyttöastetta etsimällä vuokralainen kylmäkellarille

Mäki-Matissa sijaitseva kerrostaloyhtiö As Oy Pitkäkatu 29 on tyypillinen 50-luvun kerrostalo, josta löytyy yhteisiä tiloja pesutuvasta saunaosastoon ja kylmäkellareihin. Taloyhtiön kylmäkellariin oli juuri edellisvuonna hankittu uusi kylmäkone rikkoutuneen tilalle, joten kylmäkellarilla on pitkä käyttöikä edessään. Uudesta kylmäkoneesta huolimatta kylmiön käyttöaste on kuitenkin varsin pieni, arviolta vain viidesosa asukkaille varatuista kopeista on säännöllisessä käytössä.

”Vuokraamme taloyhtiöltä kylmäsäilytystilaa perunoille, porkkanoille ja muille juureksille. Tästä yhteistyöstä hyötyvät molemmat osapuolet – me saamme tarvitsemaamme varastotilaa hyvältä paikalta ja taloyhtiö vuokratuloja.”

lähi- ja luomuruokaosuuskunta
Mukulaarin **Silja Parri**

Tilojen käyttöasteen kasvattamiseksi vajaakäytöllä oleva kylmäkellari vuokrattiin syksyn ajaksi lähi- ja luomuruokaosuuskunta Mukulaarille, joka vuokrasi osaa kylmiöstä säilytystilaksi myymilleen juureksille ja vihanneksille.

Yhteistyöstä hyötyivät molemmat osapuolet: taloyhtiö saa vuokratuloja kylmiön energiakulujen kattamiseksi ja Mukulaari edullista säilytystilaa läheltä keskustaa. Uusien hyödyntämismahdollisuuksien ja käyttötarkoitusten keksiminen tyhjille tiloille on tärkeätä myös resurssiviisauden näkökulmasta, sillä ison taloyhtiön kylmäkellarin kulutus voi olla jopa omakotitalon kotitaloussähkön kulutuksen luokkaa.

Pitkäkatu 29:ssä on mietitty viisasta tilankäyttöä myös toisesta näkökulmasta. Taloyhtiön pihalla sijaitsevassa rivitalorakennuksessa sijainnut asuinhuoneisto koki syksyn aikana muodonmuutoksen asunnosta pyörävarastoksi. Huoneistossa sattui kesällä mittava vesivahinko, ja huonokuntoinen asunto päätettiin samassa yhteydessä muuttaa pyörävarastoksi. Näin saatiin asukkaiden pyörille asianmukaiset säilytystilat ja hyvät telineet, joihin pyörän saa lukittua rungostaan ja joista pyörät on nopea ja helppo ottaa käyttöön. Pyöräilyn edistäminen taloyhtiössä hyvillä, asianmukaisilla pyöräparkeilla on järkevää muiden hyötyjen lisäksi tilankäytön kannalta, sillä yhden auton tarvitsemaan tilaan mahtuu kymmenestä viiteentoista pyörää.

3.5. Sähköavusteinen lastipyörä toimii hyvin asukkaiden kimppapyöränä Valajankatu 1:ssä

Hankeessa luotiin kokeilun avulla myös toimintamalli taloyhtiön yhteiskäyttöpyörästä. Sähköavusteinen lastipyörä kiersi 2-3 viikon kokeilujaksoilla yhteensä kuudessa eri taloyhtiössä. Kokeilu sähköpyörästä taloyhtiön kimppapyöränä oli ensimmäinen laatuaan Suomessa.

Kokeilu osoitti, että sähköpyörä toimii mainiosti yhteiskäyttöpyöränä, ja lastipyöräily sopii kaikenikäisille: nuorin kyytiläinen oli 1-vuotias ja vanhin ajaja 79-vuotias. Yhteiskäyttö asukkaiden kesken sujui ongelmitta: pyöränavaimen sai käyttöönsä avainsäilöstä numerokoodilla, ja pyörän sai varata ennakkoon käyttöönsä varauskalenterin kautta. Kokeilun päätteeksi yksi taloyhtiöistä, asunto-osaakeyhtiö Jyväskylän Valajankatu 1, sai pyörän pysyvästi käyttöönsä.

”Pyörä oli loistava apu ylämäissä sekä tavaroiden kuljetuksessa. Pyöräilin Jyväskylästä Laukaaseen ja takaisin, yhteensä 55 km, ja akku riitti hyvin koko matkalle.”

Aatoksenkatu 6:n pilottitaloyhtiön asukas, 79-vuotias **Eino Korhonen**.

- Kimppapyörä madalsi kynnystä hoitaa asioita pyöräillen. Yhteiskäyttöpyörä vähensi autollisten perheiden auton käyttöä, toisaalta pyörä laajensi autottomien asukkaiden elämäntilaa. Lisäksi pyörällä oli positiivinen vaikutus taloyhtiön yhteishenkeen ja yhteisöllisyyteen. Pyöräkokeilun innostamana taloyhtiölle perustettiin myös Facebook-yhteisö, jossa on ollut vilkasta viestittelyä niin taloyhtiön yhteisten asioiden kehittämisen kannalta kuin myös etsitty hiekkalaatikkoseuraa,

kokosivat asunto-osaakeyhtiö Valajankatu 1:n asukkaat kokemuksiaan lastipyörän käytöstä.

3.6. Lumenit, luksit ja kelvinit tutuiksi – lamppujen kokeilumahdollisuus pienensi kynnystä ledien hankintaan

Led-lamppu, energiansäästölamppu vai halogeeni? Erilaisten lamppujen kirjo kaupan hyllyllä on nykyään valtava, ja oikean lampun valinta voi olla varsin haastavaa. Tämän vuoksi pilottitaloyhtiöissä toteutettiin syksyn aikana kokeilu, jossa tavoitteena oli helpottaa asukkaiden siirtymistä energiatehokkaisiin lampuihin ja madaltaa kynnystä ledien hankkimiseen. Asuntojen sähkönkäytöstä valaistukseen kuluu keskimäärin 8 %, ja siirtymällä vanhoista hehkulamputa tai halogeenista ledeihin voi pienentää tätä valaistukseen kuluva sähkökulutusta jopa 80 %.

Kokeilussa asukkaille tarjottiin mahdollisuus kokeilla led-lamppuja kotonaan ja osallistua lamppujen yhteistilaukseen. Keski-Suomen Keittiö ja Sähkö kokosi taloyhtiöille kokeilua varten led-lamppusalkun, joka sisälsi 20 laadukasta, eritehoista ja -sävyistä led-lamppua. Asukkaat saivat lainata led-lamppusalkua koteihinsa ja testaila rauhassa ennen ostopäätöksen tekoa erisävyisiä ja -tehoisia lamppuja kotonaan. Lisäksi asukkaille tarjottiin asiantuntija-apua järjestämällä led-lamppukutsut, jossa valaistuksen asiantuntijat opastivat asukkaita ledien valintaan ja käyttöön.

”Hehkulampun energiankulutus on noin seitsenkertainen verrattuna ledilamppuun.”

Keski-Suomen Keittiö ja Sähkö Ky:n toimitusjohtaja **Anne Salmi**

3.7. Opastusta, neuvontaa ja vertaisoppimista

Keskeinen osa resurssiviisasta asumista on asukkaiden opastus ja neuvonta, ja hankkeen aikana asukkaille järjestettiin mahdollisuuksia lisätä omaa tietämystään resurssiviisaasta asumista. Pilottitaloyhtiöiden asukkaiden kanssa vierailtiin muun muassa Mustankorkean jätteenkäsittelyasemalla sekä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolla, joissa päästiin näkemään ja kuulemaan, minne jyväskyläläisten jätteet ja jätevedet päätyvät. Lisäksi järjestettiin koulutus, jossa asukkaille opastettiin, kuinka ikkunat ja ovet tulisi oikeaoppisesti tiivistää. Lisäksi hankkeen aikana järjestettiin tilaisuuksia ja tapahtumia, joissa pilottikohteiden asukkaat pääsivät tapaamaan toisiaan ja kuulemaan muissa pilottikohteissa toteutetuista toimenpiteistä ja kokeiluista.

4. Resurssiviisaan asumisen toimintamalli taloyhtiössä

Hankkeen aikana järjestettiin tammikuussa 2015 asiantuntijatyöpaja, jossa työstettiin resurssiviisaan asumisen toimintamallia noin kahdenkymmenen asiantuntijan voimin. Tarkoituksena oli kehittää hankkeen kokemusten ja tulosten pohjalta resurssiviisaan asumisen toimintamalli, joka on monistettavissa ja levitettävissä ympäri Suomen. Toimintamalliin voi kokonaisuudessaan tutustua myös verkossa osoitteessa www.japary.fi/asuviisaasti. Toimintamalli perustuu jatkuvan kehittämisen periaatteeseen, jossa lähdetään liikkeelle nykytilanteen arvioinnista ja kartoituksesta. Tämän jälkeen on vuorossa ideointi- ja suunnitteluvaihe, josta edetään käytäntöön, eli resurssiviisaiden toimenpiteiden ja kokeilujen toteuttamiseen.

1. Arvioi ja kartoita

Taloyhtiössä resurssiviisauden edistäminen kannattaa aloittaa nykytilanteen tarkastelusta. Mikä taloyhtiössä tällä hetkellä toimii, mikä ei? Paljonko vettä ja energiaa taloyhtiössä kulutetaan, ja mitä taloyhtiössä on ehkä jo tehty kulutuksen pienentämiseksi? Ovatko pyöräparkit kunnossa? Onko taloyhtiössä tyhjillään olevia tiloja käyttämättöminä?

Nykytilanteen kartoitus on järkevää toteuttaa osa-alueittain, käyden läpi osa-alue kerrallaan, miten energian-, veden- ja resurssienkulutusta voisi taloyhtiössä pienentää, ja miten asukkaiden viihtyvyyttä ja sisä- sekä ulkotilojen toimivuutta voisi lisätä. Kartoituksen voi toteuttaa taloyhtiön

omin voimin tai eri alan asiantuntijoita hyödyntäen. Alla olevat kysymykset ohjaavat oikeaan suuntaan kartoituksen teossa.

Taloyhtiön resurssiviisaukatselmus

Energia

- Tavoite: taloyhtiössä käytetään mahdollisimman vähän energiaa, ja käytettävä energia tuotetaan päästöttömästi
- Paljonko energiaa taloyhtiössä kuluu, ja miten käytettävä energia tuotetaan?
- Kuinka energiatehokas taloyhtiö on?
- Onko ikkunoiden ja ovien tiivisteet vaihdettu ajallaan?

Vesi

- Tavoite: taloyhtiössä kuluu mahdollisimman vähän vettä ja veden lämmittämiseen tarvittavaa energiaa
- Paljonko kylmää ja lämmintä vettä taloyhtiössä kuluu?
- Onko taloyhtiössä huoneistokohtaisia vesimittareita?
- Paljonko on veden virtaama hanoista? Onko taloyhtiöön asennettu vakiopaineventtiiliä?

Jätteet

- Tavoite: jätteen synnyn ehkäisy ja syntyvien jätteiden saaminen kiertoon
- Kuinka paljon ja millaisia jätteitä taloyhtiössä syntyy?
- Kuinka paljon jäteastioita taloyhtiöstä löytyy, ja kuinka usein ne tyhjenetään?
- Onko jäteastioita vajaatytöllä, täyttykö joku astia tyhjennysaikataulua nopeammin?
- Millaisia mahdollisuuksia taloyhtiössä on kierrättämiseen (esimerkiksi kierrätyshylly)?
- Onko asukkailla riittävästi tietoa jätteiden lajittelu- ja kierrätysmahdollisuuksista?

Yhteiset tilat ja tavarat

- Tavoite: asukkaiden tarpeita palvelevat viihtyisät yhteiset tilat, joiden käyttöaste on korkea, ja tavaroiden/palveluiden yhteiskäyttö
- Millaisia yhteisiä tiloja taloyhtiössä on (esim. kerhohuone, pesutupa, kylmäkellari)?
- Kuinka suuri on yhteisten tilojen käyttöaste ja onko neliöt järkevästi käytetty?
- Onko taloyhtiössä asukkaiden yhteiskäytössä olevia tavaroita (esim. kimppapyörä, työkaluja)?

Piha

- Tavoite: asukkaiden tarpeita palveleva, satoa tuottava piha, joka sitoo hulevesiä ja lisää ympäristön monimuotoisuutta
- Millainen taloyhtiön piha on, onko tilankäyttö pihalla järkevää?
- Onko pihalla moni- tai yksivuotisia hyötykasveja, entä kompostikehikoita puutarhajätteen kompostoimiseksi?
- Onko pihalla ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksia eri ikäryhmille (esim. leikkipaikka lapsille, grillauspaikka, viljelylaareja, kuntoiluvälineitä aikuisille)

Liikkuminen

- Tavoite: vähäpäästöisen liikkumisen edistäminen ja turhan liikkumistarpeen vähentäminen
- Onko pyörien pysäköintipaikkoja riittävästi ja ovatko ne tarkoitukseen sopivia?
- Löytyykö taloyhtiön pihasta pyörätelineitä, joihin pyörän saa lukittua kiinni rungostaan? Entä sateelta ja lumelta suojaavia katoksia pyörille?
- Onko pyörien ja lastenvaunujen säilytystiloihin esteetön pääsy?
- Onko taloyhtiössä asukkaiden käytössä kimppapyörää?
- Onko taloyhtiössä sähköautojen latauspaikkaa?

2. Ideoi ja suunnittele

Kun taloyhtiön nykytilanne on selvitetty, voi lähteä ideoimaan muutoksia ja parannuksia nykytilanteeseen. Saisiko energialaskua pienennettyä lämpöpumpulla tai aurinkopaneeleilla? Entä olisiko lähes tyhjiillään oleva kylmäkellari järkevää muuttaa vaikka pyörävarastoksi? Ideointiin

kannattaa ottaa asukkaat mukaan alusta lähtien. Suunnitteluvaiheessa on järkevää hyödyntää asiantuntijoita, jotta lopputuloksesta tulee halutunlainen.

Konkreettisten toimenpiteiden suunnittelu kannattaa kytkeä osaksi taloyhtiön laajempaa kunnossa- ja ylläpitosuunnitelmaa. Kaikkea ei voi toteuttaa kerralla, mutta toimenpiteet on hyvä järjestää tärkeysjärjestykseen ja aikatauluttaa taloyhtiön kunnossapitotarveselvitykseen.

Resurssiviisauden edistämiseksi tehtävät ratkaisut voidaan luokitella neljään eri kategoriaan sen mukaan, minkä tyyppisestä toimenpiteestä on kyse:

- **pienet investoinnit** (esim. hyötykasveja ja viljelylaareja taloyhtiön pihaan, vedensäästösuuttimet)
- **isot investoinnit** (esim. lämmitysjärjestelmän muutos)
- **taloyhtiön toimintatavat**
  - o toimenpiteitä, jotka eivät vaadi erikseen rahaa toteuttamiseen (esim. saunavuorojen järjeistäminen tai yhteisen huoltoyhtiön valinta naapuritaloyhtiöiden kesken)
- **asukkaan toimintatapoihin vaikuttaminen**
  - o toimenpiteitä, joilla taloyhtiö mahdollistaa asukkaiden resurssiviisaamman elämän (esim. lajitteluohjeiden jakaminen joka kotiin), mutta toteutus jää asukkaan vastuulle (esim. lajitteleeko jätteensä vai ei).

3. Kokeile ja toteuta

Kun suunnittelutyö on tehty hyvin, on toteutukseen helppo ryhtyä. Kannattaa muistaa, että resurssiviisauden edistäminen taloyhtiössä ei aina vaadi suuria investointeja. Usein kyse on vain toimintatapojen muutoksesta, ja monien asioiden toteuttaminen on ilmaista tai maksaa itsensä takaisin hyvinkin nopeasti. Esimerkiksi saunavuorojen järjeistäminen tai lajittelun tehostaminen säästää sekä taloyhtiön kuluja että luonnonvaroja, eivätkä vaadi suuria investointeja.

5. Näin alkuun resurssiviisauden edistämässä taloyhtiössä

Jos olet asukas:

- vie ideasi rohkeasti eteenpäin taloyhtiön hallitukselle tai yhtiökokoukseen – kuka tahansa voi tehdä hallitukselle aloitteita resurssiviisauden edistämisestä
- ehdota hallitukselle resurssiviisauksenselmuksen tekoa taloyhtiössäsi
- jos ideasi ei vaadi taloyhtiön päätöstä tai hyväksyntää, voit ryhtyä suoraan toimeen (esimerkiksi yhteisen kimppekyytiringin perustaminen asukkaiden kesken)

Jos olet hallituksen jäsen:

- ottakaa resurssiviisauksnäkökulma huomioon kaikissa päätöksissänne

- hyödyntäkää asiantuntija-apua päätöksissänne – kukaan ei ole joka alan asiantuntija
- ottakaa resurssiviisauden edistäminen esiin yhtiökokouksessa – näin saatte asukkaat mukaan toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen
- taloyhtiölle kannattaa laatia strategia, joka ohjaa päätöksentekoa, vaikka päätöksentekijät vaihtuisivatkin

Jos olet isännöitsijä:

- resurssiviisauden edistäminen on perusteltavissa asukkaille muun muassa asumiskulujen pienentymisenä sekä viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden lisääntymisenä
- huomioi resurssiviisauts näkökulma esimerkiksi kilpailuttaessasi erilaisia toimijoita taloyhtiölle – mikä on eri toimenpiteiden resurssiviisautsvaikutus?

Toimenpiteiden suunnittelussa kannattaa heti alussa selvittää vastuiden jakautuminen taloyhtiössä: mitkä asiat ovat taloyhtiön ja mitkä osakkaan vastuulla? Vastuiden jakautumisen voi selvittää Kiinteistöliiton vastuunjakotaulukosta, joka perustuu nykyiseen asunto-osakeyhtiölakiin (1599/2009).

RESURSSIVIISAAN TALOYHTIÖN HUONEENTULU

- Taloyhtiön hallitus ja isännöitsijä aktiivisesti edistämään asioita
- Aukkaat mukaan suunnitteluun
- Hyödyntäkää asiantuntijoita
- Askel ja toimenpide kerrallaan kohti resurssiviisautta
- Ideoikaa ja kokeilkaa rohkeasti
- Tehkää taloyhtiölle visio ja strategia: ne auttavat tavoitteiden saavuttamisessa ja ohjaavat päätöksentekoa oikeaan suuntaan

6. Kokemuksia, kommentteja ja oppeja matkan varrelta

Takana on työntäyteinen vuosi resurssiviisaan asumisen parissa. Hankkeessa painottuivat käytännön kokeilut ja toimenpiteet, joista saatujen kokemusten ja oppien avulla rakennettiin yhdessä asiantuntijoiden kanssa resurssiviisaan asumisen toimintamalli.

Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä pilottitaloyhtiöiden kanssa. Yhteistyötä tehtiin erityisesti taloyhtiöiden hallitusten jäsenten sekä isännöitsijöiden kanssa. Yksi tärkeimmistä konkreettisista opeista matkan varrelta onkin yhteistyön merkitys. Resurssiviisaan asumisen edistäminen taloyhtiössä vaatii yhteistyötä taloyhtiön hallituksen, asukkaiden, isännöitsijän sekä eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Käytännössä resurssiviisauden edistäminen taloyhtiössä vaatii myös sen, että taloyhtiöstä löytyy vähintään yksi aiheesta kiinnostunut ja innostunut henkilö, joko hallituksen jäsen, asukas tai isännöitsijä, joka lähtee aktiivisesti edistämään asioita.

Toimivan yhteistyön lisäksi myös tiedonkulun on toimittava niin taloyhtiön sisällä kuin eri toimijoiden kesken. Taloyhtiöissä tiedottamisesta tekee haasteellista erityisesti se, että monessa taloyhtiössä sähköinen tiedotus ei tavoita suurta osaa asukkaista, vaan tiedotus on hoidettava perinteisin keinoin, ilmoitustauluille ja postilaatikoihin jaettavilla lapuilla. Hankkeen osalta asukastiedotusta hoidettiin sekä sähköisesti että postilaatikoihin jaettavilla tiedotteilla (liite 3).

Mukana hankkeessa oli neljä hyvin erilaista taloyhtiötä, jotka erosivat toisistaan niin iältään, kooltaan kuin asukasrakenteeltaan. Hanke kuitenkin osoitti, että kaikentyyppisistä taloyhtiöistä on löydettävissä konkreettisia toimenpiteitä ja keinoja, joiden avulla asumisesta on mahdollista saada resurssiviisaampaa, asumismukavuuden kärsimättä - asukkaiden viihtyvyys ja yhteisöllisyys usein jopa kasvaa muutosten ja uusien toimintatapojen myötä.

Muutos vaatii usein kuitenkin vanhoista, totutuista toimintatavoista luopumista ja uusien ajattelu- ja toimintamallien omaksumista, mikä voi joissain taloyhtiöissä olla haasteellista. Pilottitaloyhtiöt osoittivat kuitenkin myös sen, että jos taloyhtiössä on yhteinen tahtotila ja kiinnostusta aiheeseen, resurssiviisaan asumisen edistäminen on mahdollista nopeallakin aikataululla.

Resurssiviisauden näkökulmasta taloyhtiö on kokonaisuus, joka muodostuu palasista, ja jota taloyhtiön on lähdettävä rakentamaan pala kerrallaan. Hanke osoitti, että pitkän aikavälin strategia on erinomainen apuväline resurssiviisauden edistämiseksi taloyhtiössä. Se ohjaa ja linjaa päätöksentekoa, vaikka päätöksentekijät taloyhtiössä vaihtuisivat. Keskeistä on myös huomioida, että resurssiviisauden edistäminen taloyhtiössä ei ole pelkästään uusien teknisten ratkaisuiden käyttöönottoa. Teknisillä ratkaisuilla pystytään monissa tapauksissa edistämään taloyhtiön resurssiviisautta merkittävästi, mutta resurssiviisautta edellyttää yhtä lailla myös toimintatapojen muutoksia taloyhtiössä ja esimerkiksi erilaisten yhteisöllisten jakamispalveluiden käyttöönottoa.

On ollut ilo seurata pilottitaloyhtiöissä hankkeen aikaan virinnyttä innostusta ja kiinnostusta resurssiviisauteen. Hankkeen läpiviennin kannalta haasteellisinta on ollut tiivis aikataulu, sillä taloyhtiöiden päätöksentekoprosessissa yksi vuosi on lyhyt aika. Iso kiitos kuuluukin kaikille

taloyhtiöiden päätöksenteosta vastanneille siitä, että kokeilut ja toimenpiteet saatiin toteutettua tiukan aikataulun mukaisesti.

Resurssiviisas asuminen -hankkeesta kertyi roppakaupalla hyviä kokemuksia. Seuraavana heitämmekin pallon taloyhtiöille niin Jyväskylässä kuin muuallakin Suomessa, ja toivomme, että asukkaat ottavat kopin ja lähtevät edistämään resurssiviisautta omissa taloyhtiöissään hyödyntäen hankkeen aikana saatuja kokemuksia ja oppeja.

Palautteita ja kommentteja matkan varrelta hankkeessa mukana olleilta isännöitsijöiltä ja asukkailta:

”Erittäin hyvä kokeilu ja kantaa monia vuosia eteenpäin. Isännöitsijänä koen vetovastuun ottamisen asioihin taloyhtiöissä, mikäli taloyhtiössä ei ole aktiivista henkilöä.”

- Pilottitaloyhtiön isännöitsijä

”[Hanke on] Lisännyt asukkaiden välistä keskustelua ja kohtaamista kaikin puolin. Kerhohuone on tosi onnistunut, uusia käyttömahdollisuuksia pohditaan koko ajan. Olemme yhdessä iloisia ja ylpeitä aikaansaannostamme. Lisännyt myös asukasdemokratiaa ja osallisuutta.”

- Pilottitaloyhtiön asukas

”Toivottavasti voimme olla esimerkkinä toisille.”

- Pilottitaloyhtiön asukas

”Aikaa hankkeelle olisin toivonut enemmän.”

- Pilottitaloyhtiön asukas

”Olen edelleen ihastunut hankkeeseen ja resurssiviisauts-ajatuksen :)”

- Pilottitaloyhtiön isännöitsijä

”Talossa alkaa heräämään innostusta. Pohtiminen kestää vain oman aikansa.”

- Pilottitaloyhtiön isännöitsijä

”Retkellä kaatopaikalle, jonne meitä ei onneksemme jätetty, saimme ihmetellä sitä jätteen määrää, mitä me tuotamme. Samoin Nenäinniemen vedenpuhdistuslaitoksella meille näytettiin miten suurisuuntaista on jätevedenkäsittely. Näitä ihmetellessä on tullut tärkeäksi tiedostaa keinot jätekuorman vähentämiseksi.”

- Pilottitaloyhtiön asukkaat

”Tavarapyörä oli erittäin pidetty ja herätti taloyhtiössä paljon mielenkiintoa. Pyörä madalsi kynnystä hoitaa asioita pyöräillen. Erään asukkaan sanojen mukaisesti pyörä oli ”laiskemmalle oikeasti vaihtoehto autolle”. Yhteiskäyttöpyörä vähensikin autollisten perheiden auton käyttöä. Toisaalta pyörä laajensi autottomien asukkaiden elämänpiiriä. Lisäksi pyörällä oli positiivinen vaikutus taloyhtiön yhteishenkeen ja yhteisöllisyyteen.”

- Pilottitaloyhtiön asukas

”Tämä kaikki innostaa meitä asukkaita entistä enemmän kiinnittämään huomiota resurssiviisaaseen asumiseen ja luonnonvarojen säästämiseen.”

- Pilottitaloyhtiön asukkaat

Liite 1. Resurssiviisas asuminen mediassa ja verkossa

Poimintoja hankkeen näkymisestä mediassa ja verkossa:

YLE 3.3.2014:

UUTISET > KOTIMAA

Kotimaa 3.3.2014 klo 5:12 | päivitetty 3.3.2014 klo 5:12

Omenapuita pihalle ja vuotavat hanat kuriin - Jyväskylässä haetaan taloyhtiöitä ekotehokkuuspilottiin

Jyväskylässä kolmelle taloyhtiölle on luvassa porkkanarahaa ja konsulttiapua ekotehokkaan asumisen edistämiseen. Sitran Kohti resurssiviisautta -hanke rahoittaa käytännön toimia 100 000 eurolla.

Keskisuomalainen 23.9.2014:

Katsot Keskisuomalaisen arkistojuttua. Tämä juttu on

Mahtava perustelu vei voiton Kimppapyörä uuteen kotiin

Kuva: Eeva Salminen

Valajankadulla iloitaan koko taloyhtiön käyttöön saadusta sähköisestä lastipyörästä. Kokeiluvuorossa Petri Wiklund poikiensa Viskan (sylissä) ja Viilin kanssa.

22.9.2014 17:00 (22.9.2014 17:00)

Koko Suomen mittakaavassa ainutlaatuinen asukkaiden kimppapyöräkokeilu Jyväskylässä päättyi koeikäytössä olleen pyörän lahjoittamiseen taloyhtiölle. Kuudesta kokeilussa mukana olleesta taloyhtiöstä parhaat perustelut pyörän tarpeelle esitti Valajankatu 1, ja niinpä sähköavusteinen lastipyörä sai uuden kodin sieltä.

Valajankatu 1:n asukkaiden mukaan pyörä oli kokeiluvuorossa jatkuvassa käytössä. Varauskirja oli täynnä ja pyörää vaihdettiin välillä lennosta pihamaalla. Erityisen hienoa myös kokeilun järjestäjän, Jyväskylän kestävä kehitys ry:n eli JAPA:n mukaan oli se, että vannoutuneet autoilijatkin innostuivat pyöräilemään ja eräs perhe luopui auton käytöstä kokonaan.

– Auto hajosi elokuussa, emmekä ole sitä vielä kukaan korjanneet. Pyörillä pääsee, ja erityisesti tämä sähköpyörä on ollut mainio lasten ja tavaroiden kuljettamiseen, kertoivat 2- ja 4-vuotiaiden poikien vanhemmat **Petri** ja **Tiina Wiklund**.

Taloyhtiö sai nyt noin 4 000 arvoisen pyörän omakseen, ja ainakin Wiklundit uskovat, että pyörää

Kotimaa 13.10.2014 klo 5:15 | päivitetty 13.10.2014 klo 5:15

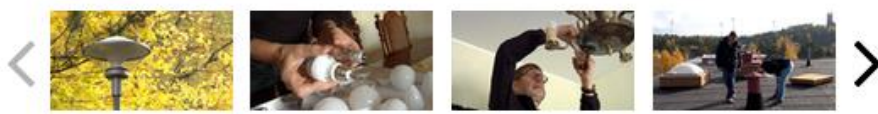
Resurssiviisaus säästää luonnonvaroja ja euroja

Aurinkopaneeleista helpotusta taloyhtiön sähkölaskuun ja kerhuhuoneesta kaikkien yhteinen vierashuone. Neljä jyvaskyläistä taloyhtiötä pyrkii kohti viisaampaa asumista, säästäten sähköä ja vettä ja ottamalla hukkaneliöt tehokäyttöön.

Suosittelen Sinä ja 94 muuta suosittelette tätä.

Aatoksenkadulla sijaitsevan taloyhtiön pihamaan valaistus vaihdettiin led-eihin. Valoa saadaan enemmän ja sähköä kuluu vähemmän. Kuva: Jaana Polamo / Yle

Jyväskylässä Aatoksenkadulla kerrostalon pihassa loistavat sähköä säästävät led-lamput. Asukkaat saavat syksyn aikana kokeilla omilla asunnoissaan energiatehokkaampaa led-valaistusta. Sähkön lisäksi säästetään myös vedestä, sillä asuntoihin asennetaan suihkuihin ja hanoihin vettä säästävät suuttimet.

Energiatehokkuutta Aatoksenkadulla haetaan myös asentamalla syksyn aikana katolle aurinkopaneelit, joilla taloyhtiön yhteistä sähkönkulutusta saadaan karsittua nykyisestä.

– Katolle asennetaan 20 aurinkopaneelia. Tällaisessa

Mistä on kyse?

- Kohti resurssiviisautta on Jyväskylän kaupungin ja Sitran pilottihanke, yhdessä alueen asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa
- Hankkeessa tehdään käytännön kokeiluja, joiden avulla voidaan löytää kestäviä ja hyviä tapoja säästää luonnonvaroja, raaka-aineita ja energiaa
- Neljään taloyhtiöön kohdistuva resurssiviisausohjelma alkoi viime

36
37

14,5

sekunnissa auringosta saapuu maapallolle saman verran energiaa kuin ihmiskunta tarvitsee vuorokaudessa.

TEEMA

Sähköä auringosta saunaan, hissiin ja valoihin

Omakotitaloissa ja tehdasrakennuksissa yleistyneet aurinkopaneelit ovat taloyhtiöissä harvinaisia. Nyt aurinkoenergian käyttöä testataan Jyväskylässä taloyhtiössä, joka on Resursseissa asuminen -hankkeen pilottikohte.

www.resursseissaasuminen.fi

Asunto-osakeyhtiö Jyväskylän Autokatu 6:n pihassa tapahtuu. Jäseniä on nyt noin 35 nelistä aurinkopaneelista 1980-luvun alussa rakennetun talon tasakattole. Asentajakaksikko on aloittamassa työnsä.

Järjestelmän toimittaneen Green Energy Finland Oy:n Mikko Pääkkönen kertoo

Paneelit suunniteltiin etelään ja koennettiin 15 asteen kulmaan. Näin saadaan hyvä tuotto ja väljennetään kumien ja tiilien väliltä kuumuutta. Energia säästään aurinkoita tap vuođen, ennen heinäkuuta.

12
OPI MUILTA | Mallie kalleille

NÄIN RATKAISIMME

Näin Facebookissa viime keväänä mielenkiintoisen ilmoituksen. Jyväskyläläinen kestävä kehitystä edistävä JAPA ry etsii taloyhtiönä yhteiskäyttöpyöräkoilua. Yhtiöt saivat testata sähkökäyttöisiä lastipyöriä pari viikkoa. Kerroin asiasta muille asukkaalle, jotka innostuivat. Haluimme taloyhtiönä kokea käyttäjäksi ja meitä onnisti. Sijoitimme pyörän lastauspisteeseen pöytäruokaa. Muutamien tuntein pituiset pyörävaraukset tehtiin Google-kalenteriin.

MIENNI SE JOHTI?

Sähköavusteisen pyörän käyttöä piti harjoitella, mutta isoilla porukilla touhu oli mukavaa. Pyörä oli jatkuvassa käytössä ja sitä kokeilti 20 asukasta. Sitä vietin lastia hoitoon, käytiin kaupassa ja kyläiltiin. Sähköavusteisuuden ja toimivan kuormattilan ansiosta pyörä oli hyvä vaihtoehto autolle. Kyttiin mahtuivat hyvin ostokset tai kakki laita. Yhtiömme hyvä yhteistyö paransi testauksen myötä entistä enemmän. Innostuimme jopa perustamaan taloyhtiölle Facebook-sivun, jossa keskustelimme yhteisistä asioista.

RATKAISU

Pyörää testasi kuusi taloyhtiötä, joista jokainen sai perustella, miksi ne tarvitsevat yhteiskäyttöpyörää. Pyörä koettiin onnistuneeksi perustelut antaneelle yhtiölle. Kerroimme, että pyörällä on paljon käyttöä, sillä yhtiösämme asuu monia autottomia lapsiperheitä ja lähikauppa on puoltosta kilometriä. Meitä onnisti. Pääsimme jälleen ajamaan! Sauraavassa yhtiökokouksessa sovimme pyörän huolloista ja ylläpidosta, joita kulkupelimme pysyy hyvänä pitkään.

NIMI Susanna Yinen
TALOYHTIÖ As. Oy Jyväskylän Valajankatu 1

KOTITALO | 8 - 2014

KKY-Palvelu Oy
Sepänkatu 4
40100 JYVÄSKYLÄ

Japa ry
Anna Sarkkinen
Matarankatu 4, 3.krs
40100 JYVÄSKYLÄ

Posti Green

TIETOA JA KOULUTUSTA TALOYHTIÖILLE

RESURSSIVIISAS TALOYHTIÖ -seminaari

Keskiviikkona 4.3.2015 klo 17.15 – 20.00
Kaupunginkirjaston Minnansalissa, Vapaudenkatu 39–41, Jyväskylä

Tule kuulemaan, mitä kaikkea resurssiviisuus voi taloyhtiössä käytännössä tarkoittaa ja mitä hyötyä siitä on. Luvassa on konkreettisia esimerkkejä ja ajankohtaisia asioita energian-, veden- ja resurssien käytöstä. Jyväskyläläisissä resurssiviisassa asumisen pilotitaloyhtiöissä saatiin aikaan muun muassa 75 % säästö valaistukseen kuluvassa energiasa ja 9 % pudotus vedenkulutuksessa - euroissa tämä tarkoittaa jopa tuhansien eurojen vuosittaista säästöä.

Tilaisuuden järjestävät Keski-Suomen Kiinteistöyhdistys ry ja JAPA ry osana Sitran rahoittamaa Resurssiviisassa asuminen -pilottia.

Tilaisuuden ohjelma

- 17.15 - 17.35 Kahvitarjoilu
- 17.35 - 17.50 Mitä on resurssiviisuus? *Lari Rajantie, Sitra*
- 17.50 - 18.05 Resurssiviisassa taloyhtiön toimintamalli, *Anna Sarkkinen, JAPA ry*
- 18.05 - 19.45 Käytännön esimerkkejä resurssiviisasta asumisesta, *Pilottitaloyhtiöiden asukkaat, isännöitsijät ja asiantuntijat*

Resurssiviisauden edistäminen tekniikan keinoin

- o Ulkovalaistuksen energiankulutus 75 % pienemmäksi ledellä, As Oy Jyväskylän Kurjenpolven kokemuksia
- o Aurinkopaneelit taloyhtiön katolle ja vakiovirtausventtiilit hanoihin, As Oy Jyväskylän Aatoksenkatu 6:n kokemuksia

Tilojen käytön mahdollisuudet ja tilojen monikäyttöisyys

- o Kerhuhuoneen monet kasvat, As Oy Kekkolansalon kokemuksia
- o Kylmäkellarin vuokraus ulkopuoliselle toimijalle, As Oy Pitkätatu 29:n kokemuksia

Jakamistalous tulee taloyhtiöön

- o Sähköpyörä asukkaiden kimpappyyränä, As Oy Jyväskylän Valajankatu 1:n kokemuksia
- o Syötävä piha: hötökasveja taloyhtiön pihaan, As Oy Kekkolansalon kokemuksia

19.45 - 20.00 Milen eteenpäin resurssiviisauden edistämisessä omassa taloyhtiössä?

Lisätietoja:

- JAPA ry: Kati Kankainen, 0400 361 365, kati.kankainen@kjl.fi
- Keski-Suomen Kiinteistöyhdistys: Irja Putkuri-Niemistö, 045 110 6333

Tilaisuus on kaikille avoin ja maksuton.
Ilmoittautumiset 25.2.2015 mennessä osoitteessa
www.kiinteistoliitto.fi/tapahtumat/keskisuomi/
tai puhelimitse Kiinteistöyhdistyksen toimistolle 045 208 6560.

Keski-Suomen KIINTEISTÖYHDISTYS
www.keski-suomenkiinteistoyhdistys.fi

OK:n tuella

Kellarit hyötykäyttöön

Isännöitsijä Marja-Liisa Nuora kannustaa ideoimaan kylmäkellarille uutta käyttöä. Hän muistuttaa, että tilan kulut juoksevat, oli tiloilla käyttöä tai ei.

Jyväskylän Pitkätadulla kokeiltiin kylmäkellaritilojen vuokrausta lähiruokaosustunnalle. Resurssiviisassa asuminen -hankkeen puitteissa tehdystä kokeilusta jäi hyvä maku.

Taloyhtiöiden kylmäkellarit kumisevat tyhjiyttään, eikä kylmäkellariden käyttö houkuttelee nykykaupunkilaisia. Monessa yhtiössä kylmäkellareita ei yleensä enää rakenneta.

Kylmäkellareissa on paljon hukattua ja niiden ylläpitokustannukset voivat nousta yllättävän korkeiksi. Kulut juoksevat, oli tiloilla käyttöä tai ei, isännöitsijä Marja-Liisa Nuora *Jyväskylän Isännöitsijöiden* sanoo.

Jota kellaritilat saataisiin uudelleen hyötykäyttöön, tarvitaan uusia ideoita ja innovaatioita.

Yksi hyvä esimerkki aiwan uudenlaisesta ratkaisusta on lähiruokaosustunna *Mukulaarin* kokeilu Pitkätadun

29:ssä. Osuuskunta vuokrasi viime vuonna muutamien kuukauden ajan taloyhtiöllä neljä kylmäkellarikoppia 80 euron kuukausihintaan juuresten ja vihannesten säilytykseen.

Käytännö oli todella toimiva ja taloudellisesti järkevä ratkaisu. Kokeilun jälkeen aloitimme yhteistyön päivittäistavarakaupan kanssa, *Mukulaarin* työntekijä ja hallituksen jäsen *Silla Parri* kertoo.

Idea kylmätilojen vuokraamisesta ulkopuoliselle toimijalle lähti Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry:stä, joka on edistänyt lähiruokatoimintaa jo vuosien ajan eri hankkeissa.

Isännöitsijä Marja-Liisa Nuora sanoo kellarivuokrausko-

lun olleen positiivinen myös taloyhtiön näkökulmasta.

Mukulaarin toiminnasta ei ollut mitään häiritsevää asukkaille ja idean suhtauduttiin poikkeuksetta hyvin myönteisesti. Meidän kannattamme oli järkevää saada tilojen ylläpidon kustannuksia kuulettaa vuokralajien avulla, vaikka kysy ei ollut suurista summista.

Nuora ei osaa sanoa, pyritäänkö kylmäkellarin käyttöä nostamaan jollain uusilla ideoilla jatkossa. Ilmassa on ollut ajatuksia esimerkiksi tilojen vuokraamisesta naapuritaloissa asuille.

Ainakin oman talon asukkaat voisivat helpottaa arkean esimerkiksi juhlien ja muiden vierailujen aikaan hyödyntämällä aktiivisemmin kylmäkellareiden säilytystä.

Kellarikokeiluun lisäksi resurssiviisautta on edistetty Pitkätadulla pyörävarasto uudistamalla. Asukkaiden pyörille on varattu uudet tilat pitkäriissä olevasta, asumiskäyttöä poistetuista rivitalohuoneistosta. Tilaan rakennetaan käytännölliset pyöräteinit, ja uudistuksen myötä vanhasta pyörätilasta tehdään uusi jätetalo.

Pitkätatu 29:n asukas Aune Salminen on tyytyväinen, että taloyhtiön on sallittu talossa kylmäkellarin, sillä hän on aina ollut alherra säilijä. Auneen kalaisia asukkaita löytyy kuitenkin nykyisin yhä vähemmän. Siksi nyt kaivatvan uusia ideoita kellaritilojen hyödyntämiseen.

Neljä pilottitaloyhtiötä

Kellarikokeilu oli osa JAPA ry:n *Resurssiviisassa asuminen* -hanketta, jonka tarkoitus on löytää taloyhtiöissä hyviä keinoja vähentää asumisen haitallisia ympäristövaikutuksia ja energiankulutusta sekä kannustaa asukkaita kestäviin elämäntapoihin.

Resurssiviisassa asumisen pilottihankkeessa on ollut mukana neljä Jyväskyläläistä erityyppistä taloyhtiötä: Jyväskylän Kurjenpolvi Lyhdetkatu 2:ssä Kuokkalahassa, Pitkätatu 29 keskuksen tontissa ja Aatoksenkatu 6 Viitanenissä. Taloyhtiöt valittiin hankkeeseen 24 ehdokkaan joukosta.

Aluksi pilottikohteissa tehtiin katselmus, jossa kartoitettiin, mitä resurssiviisassa voisi kussakin kohteessa tarkoittaa. Sen jälkeen tartuttiin toimeen, ja lopputuloksena on muun muassa saatu järkevyyttä taloyhtiöiden veden- ja sähkökulutukseen, edistetty pyöräilyä ja kokeiltu hyötyviljelyä.

Hankkeen tuloksia esitellään resurssiviisassa asumisen seminaarissa Jyväskylän kaupunginkirjaston Minnansalissa keskiviikkona 4.3.2015.

Esittelemme lisää pilottitaloyhtiöiden resurssiviisasta ratkaisuja myöhemmin myös Keski-Suomen Kiinteistöviestissä.

Maria Markus
Jyrki Vesa

Resurssiviisaudella säästetään rahaa ja luontoa

Resurssiviisassa asuminen on osa Sitran ja Jyväskylän kaupungin *Koti resurssiviisassa* -hanketta. Resurssiviisaudella tarkoitetaan luonnonvarojen käyttöä ja päästöjen vähentämistä samalla, kun lisääntään asukkaiden hyvinvointia.

Kotitalouksien osalta asuminen, ruoka ja liikkuminen muodostavat yhdessä yli 70 prosenttia ilmastovaikutuksista, Sitran asiantuntija *Hanna-Leena Otelin* muistuttaa.

Hankkeen yhtenä konkreettisen tavoitteena on ollut edellyttää, olisiko mahdollista luoda resurssiviisassa taloyhtiön tunnusmerkit tai kriteerit. Kriteeritöitä voi verrata esimerkiksi toimistojen Green office -järjestelmään.

Resurssiviisalla ratkaisuilla saadaan sekä lisätyä asumisvihtyyttä että pienennettyä kustannuksia.

Resurssiviisassa taloyhtiön tunnusmerkit täyttävien taloyhtiöiden asunot ovat haluttavia ostokohhteita ja niissä on mukava asua. Kysy on siinä myönteisten ympäristövaikutusten ohella myös taloudellista hyödyä.

Usein kaan resurssiviisassa ei vaadi edes isoja investointeja, vaan jo pienillä, fiksuilla muutoksilla päästään tuntuvia askeleita eteenpäin.

Toivomme, että hankkeen myötä taloyhtiöissä ympäri Suomen innostetaan toteuttamaan erilaisia resurssiviisailta toimintamalleja. Paras tulos syntyy, jos asukkaat ja taloyhtiöt tekevät yhdessä pieniä tekoja yhteiseen maaliin pääsemiseksi.

Maria Markus
Jyrki Vesa

Näin saat kylmäkellarin hyötykäyttöön myös omassa taloyhtiössäsi

1. Ideoilla rohkeasti uusia käyttötärpäsiä.
2. Ottakaa yhteyttä paikallisiin lähiruokaopereihin tai kaupunkivillijien harrastajiin.
3. Tiedotakaa kylmäkellarin käyttömahdollisuudesta.
4. Varmistakaa, että kylmäkellaritilat ovat siistissä kunnossa.
5. Kokeilkaa järjestää yhteistyölausta esimerkiksi juureksia tuottavalla lähitalolla.

Kiinteistöpalvelu Farox Oy

- Kiinteistönhuolto ja -hoito
- Talotekniikanhuolto ja -hoito
- Siivous

Konttinentti 8, 40800 Vaajakoski
P. 020 734 4860
www.farox.fi

VAHANEN

RAKENTAMISEN ASIANTUNTIAPALVELUIDEN MONIOSAAJA.

RAKENNESUUNNITTELU, LINJASANEERAUKSET, KUNTOARVOT, KUNTOTUTKIMUKSET, SISÄILMATUTKIMUKSET, POHJATUTKIMUKSET, TIVESTYTUKIMUKSET, KORJAUSSUUNNITTELU, KORJAUSKOHTAIDEN VALVONTAPALVELUT

VAHANEN JYVÄSKYLÄ OY
Yhtiönkatu 24 | 40200 JYVÄSKYLÄ
vähä 020 720 9700 | www.vahanen.fi

PÄÄKIRJOITUS

Jyväskylässä helmikuussa 2015

Tavoitteena resurssiviisas asuminen

Resurssiviisas asuminen -pilotti on osa Sitran ja Jyväskylän kaupungin *Kohti resurssiviisautta* -hanketta, jolla edistetään luonnonvarojen viisaampaa käyttöä sekä vähennetään haittoja ympäristölle yhteistyössä kaupunkilaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Pilotin toteuttaja on JAPA ry.

Neljä keskenään erityyppistä jyväskyläläistä taloyhtiötä sai ainutlaatuisen mahdollisuuden olla mukana kehittämässä taloyhtiön resurssiviisaan asumisen toimintamallia. Hankkeessa mukana olleet taloyhtiöt ideoivat ja toteuttivat asiantuntijoiden avulla oman taloyhtiön tarpeiden ja resurssien mukaisen uudistuksen. Osallistujat kokivat toteutetun konkreettisen parannuksen lisäksi myös taloyhtiön asukkaiden innostuksen, vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden lisääntyneen yhdessä tekemisen myötä.

Tammikuussa järjestetyssä, eri organisaatioiden henkilöiden muodostamassa Resurssiviisas asuminen -työpajassa mietittiin resurssiviisaan asumisen tunnusmerkkejä ja sen merkitystä asumisviihtyvyyden, kustannusten ja asunon arvonkin näkökulmasta.

Hankkeen tulokset ja esimerkkejä resurssiviisaista toimenpiteistä ja niiden tavoitteista ja vaikutuksista esitellään taloyhtiöille ja muille kiinnostuneille Resurssiviisas asuminen -seminaarissa 4.3.2015. Tarkemmat tiedot tilaisuudesta löytyvät tämän lehden takakannesta.

Toivottavasti hankkeen kautta saadaan kehitettyä käytännön toimintamalli, jolla autetaan taloyhtiöitä tehostamaan olemassa olevien resurssien hyödyntämistä. Hankkeen edetessä on käynyt selvästi ilmi, että asiantuntijayhteistyöllä ja yhteisellä kehittämällä on käytännön edistämistyön kannalta olennainen merkitys. Olemassa oleva tieto ja osaaminen olisi jatkossakin hyödynnettävä esimerkiksi keräämällä eri organisaatioista asiantuntijaverkosto, joka olisi taloyhtiöiden käytössä hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Miksi taloyhtiön kannattaa tavoitella resurssiviisautta? Varmasti usean mieleen tulee ensimmäiseksi asumisen kustannusten hillitseminen. Resurssiviisaassa taloyhtiössä ymmärretään myös, että nykyinen maapallomme varat eivät riitä ja omaa toimintaa kehittämällä voimme edistää luonnonvarojen

viisaampaa käyttöä. Resursseja säästävällä toiminnalla on mahdollista saavuttaa laajempia vaikutuksia, kun se on taloyhtiöidenkin yleinen toimintatapa.

Taloyhtiö voi aloittaa matkansa resurssiviisauteen selvittämällä oman taloyhtiön nykytilanteen ja mahdollisuudet vaikuttaa muutokseen. Kun tiedetään nykytilanne, voidaan määritellä tulevaisuuden tavoitteet ja keinot, joilla niitä lähdetään tavoittelemaan.

Resurssiviisaiden toimintamallien ja toimenpiteiden tunnistaminen lähtee liikkeelle asukkaiden kuuntelusta ja yhteisen tahtotilan selvittämisestä. Ratkaisujen löytämisessä kannattaa hyödyntää myös asiantuntijoiden tietoa ja osaamista. Joskus tilannetta voidaan parantaa pelkästään korjaamalla taloyhtiön ja asukkaiden toimintatapoja ja kulutustottumuksia. Merkittävimpien vaikutusten saavuttaminen voi edellyttää isompia investointeja, mutta useilla pienilläkin hankinnoilla voidaan saavuttaa merkityksellisiä ja pitkäaikaisia säästöjä ja toimivia ratkaisuja eri osa-alueilla. 🏠

 Irja Putkuri-Niemistö
päätoimittaja

PÄÄKIRJOITUS

Asumisen resurssiviisaus on arkisia parannuksia

JYVÄSKYLÄN LEHTI

21.2.2015

RESURSSIVIISAUS ON TERMI, joka tuntuu puskevan esiin Jyväskylässä mitä erilaisimpien pilottihankkeiden ja kokeilujen yhteydessä.

Oudon termin runsas esiintyminen selittyy sillä, että monet parin vuoden aikana toteutetut uudenlaiset hankkeet ja projektit ovat osa Sitran ja Jyväskylän kaupungin Kohti resurssiviisautta -hanketta, jolla edistetään luonnonvarojen viisaampaa käyttöä sekä vähennetään haittoja ympäristölle.

Nyt puhutaan resurssiviisaasta asumisesta. Mutta mitä se on? Mitä kaikkea resurssiviisaus voi taloyhtiössä käytännössä tarkoittaa ja mitä hyötyä siitä on? Näihin ja muihin kysymyksiin löytyy vastaukset asiasta kiinnostuneille Resurssiviisaus taloyhtiö -seminaarissa, joka järjestetään keskiviikkona 4.3. Jyväskylän kaupunginkirjaston Minnansalissa.

Seminaarissa on luvassa konkreettisia esimerkkejä ja ajankohtaista asiaa energian-, veden- ja resurssien käytöstä. Neljän taloyhtiön kanssa toteutetun pilottihankkeen tuloksena syntyi useita muissakin taloyhtiössä käyttökelpoisia säästötoimia sekä tilankäytön tehostamiseen ja asukasviihtyvyyteen liittyviä ideoita.

Otetaan yksi esimerkki. Yhdessä taloyhtiössä resurssiviisauden edistämiseksi tekniikan keinoin saatiin aikaan 75 prosentin säästö valaistukseen kuluvaan energiassa ja yhdeksän prosentin pudotus vedenkulutuksessa, jotka merkitsivät jopa tuhansien eurojen vuosittaista säästöä. Energiankulutuksessa säästö syntyi ledeillä ja vedenkulutuksessa aurinkopaneelilla ja vakiovirtausventtiileillä hanoihin.

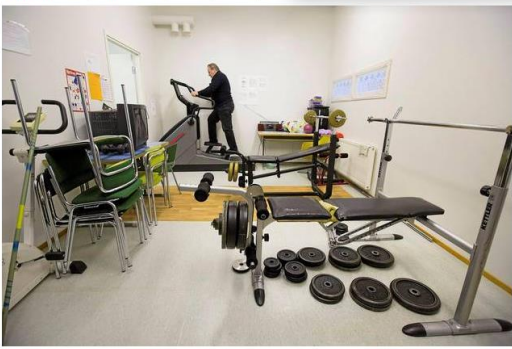
Oudon termin takaa löytyi siis hyvin arkisia asioita kuten taloyhtiöiden asukkaiden ideoimia ja yhdessä asiantuntijoiden avulla toteutettuja taloyhtiöiden tarpeiden ja resurssien mukaisia hyödyllisiä uudistuksia. Konkreettisten parannusten lisäksi koettiin hyötyä saadun asukkaiden innostuksen, vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden lisääntymisestä yhdessä tekemisen myötä.

TAPANI MARKKANEN

Taloyhtiöiden kerhohuoneet hvötkäyttöön - asukkaat keksivät kiinnos

Koko näytön tila on käytössä. [Poistu koko](#)

ASUMINEN 25.2.2015, klo 07:11 | Päivitetty 24.2.2015, klo 20:39 | 3

Kerhohuone voi toimia esimerkiksi kuntosalina. Kuva: Tuire Punkki

Kerhohuoneet ovat yksi Sitran meneillään olevan Resurssiviisaus asuminen -hankkeen tarkasteluksista.

Hankkeen pilottikohteena on ollut neljä jyväskyläläistä taloyhtiötä, joissa on tehty muutoksia viisaamman asumisen suuntaan. Samalla on saatu paljon ideoita, mihin kaikkeen esimerkiksi kerhohuone soveltuu.

- Yhden taloyhtiön kerhohuone uudistettiin, ja asukkaat suunnittelivat, että jatkossa sitä voisi käyttää esimerkiksi hierojan vastaanottoon, kurssien pitämiseen ja vierashuoneena kodin yövieraille. Asukkaat laitoivat sinne yhteisen jääkaapin, jota voi käyttää esimerkiksi juhlien aikaan lisäällystytilana. Myös kuntolaitteita hankittiin. Kerhohuone taipuu moneen käyttöön, ja on vain asukkaiden tahdosta kiinni, mihin kaikkeen sitä voi käyttää, sanoo Sitran asiantuntija Hanna-Leena Ottelin.

Hankkeen taustalla on kestävä kehitys, johon voidaan vaikuttaa pienilläkin teoilla.

- Asuminen, liikkuminen ja ruoka muodostavat 70 prosenttia ilmasto vaikutuksista. Jokainen lämmitetty kuutio kuluttaa energiaa, mutta tilojen hyötykäyttö tuo kustannussäästöä ja parantaa tehokkuutta, Ottelin muistuttaa.

Kun hanke päättyy, Sitra alkaa hyödyntää saamiaan tuloksia edistämällä vastaavanlaista ajattelua koko Suomeen.

Savon Sanomat

Soll Väisänen

Savon Sanomat 10.1.2015:

Olet lukenut 1/5 maksutonta artikkelia. Kätsö tilausvaihtoehdot.
Kätsöt Savon Sanomien arkistojuttu. Tämä juttu on julkaistu 10.01.2015 21:09

Sitra patistelee:

Hylätyt kerhuhuoneet parempaan käyttöön

Kuva: Tuire Punkki

Niiralan Kulman Retiisikadun ja Porkkanakadun kerhotaloa käytetään a ja asukkaiden monitoimitilana. Asukastoimikunnan puheenjohtaja Mauri Pelkonen on koko toiminnan sielu, ja hän tekee muun muassa kerholaisille vapaaehtoistönsä lumityöt, jotta lapset pääsevät leikkimään leikkipaikalle. Kuvassa takana Kosti Aavela ja lähihoitaja Miia Mikkonen, keskellä asukastoimikunnan puheenjohtaja Mauri Pelkonen, Arttu Hakkarainen, Lari Kärrä ja hänen pikkuveljensä oikealla.

Niiralan Kulman Retiisikadun ja Porkkanakadun kerhotaloa käytetään avoimeen päiväkotitoimintaan, iltapäiväkerhotilana ja asukkaiden monitoimitilana. Asukastoimikunnan puheenjohtaja Mauri Pelkonen on koko toiminnan sielu, ja hän tekee muun muassa kerholaisille vapaaehtoistönsä lumityöt, jotta lapset pääsevät leikkimään leikkipaikalle. Kuvassa takana Kosti Aavela ja lähihoitaja Miia Mikkonen, keskellä asukastoimikunnan puheenjohtaja Mauri Pelkonen, Arttu Hakkarainen, Lari Kärrä ja hänen pikkuveljensä oikealla.

Soili Väisänen

10.1.2015 21:09

Perjantaina lasten avoin päiväkotiki ja koululaisten iltapäiväkerho, lauantaina syntymäpäiväjuhlat, sunnuntaina karaoke. Iltaisin voi käydä kuntosalilla tai osallistua tiettyinä viikonpäivinä naisten tai miesten iltoihin.

– Tyhjäkäyttöä ei ole, toteaa asukastoimikunnan puheenjohtaja **Mauri Pelkonen** ja näyttää Kuopion Retiisikadulla sijaitsevan kerhotalon eteisen seinällä olevaa tilavarauksilistaa.

– Tilaa käyttävät paitsi asukkaat, myös Kuopion kaupungin avoimet varhaiskasvatustilat.

Niiralan Kulman omistamassa kohteessa ollaan edelläkävijöitä, sillä kerhuhuoneiden entistä monipuolisempaan käyttöön tullaan jatkossa ohjaamaan valtakunnallisesti.

[/01/09/5352058.jpg/BINARY/w800/5352058.jpg](#)

Radio Jyväskylä 2.3.2015:

**RADIO
JYVÄSKYLÄ**

... puhutaan iltapäivässä mm. uudesta kaiaustusta joka pitää sisällään hyviä ja huonoja uutistuksia.

KUUNTELE RADIO
JYVÄSKYLÄÄ

VIESTI STUDIOON

UUTiset JA HAASTattelut

OHJELMA

RADION TOIMITUS

KILPAILUT

OSTA MAINONTAA

Resurssiviisas taloyhtiö

Timo Lievema

Julkaistu 02.03.2015 16:21

Neljässä jyvaskyläläisessä taloyhtiössä on viime vuoden ajan kokeiltu keinoja resurssiviisaan asumisen edistämiseksi. Tuloksena on koko joukko konkreettisia toimenpiteitä ja kokeiluja, joiden ansiosta yhtiöissä eletään aiempaa resurssiviisaammin.

Vedenkulutus, valaistus, aurinkopaneelit, kimpapyörät, tilojen hyötykäyttö - mahdollisuuksia muutoksiin on paljon. Tärkeintä onkin että taloyhtiö löytää itselle ne sopivimmat keinot elää resurssiviisaasti. Haastattelussa JAPA ry:n koordinaattorit Kati Kankainen ja Anna Sarkkinen.

Kimppapyöräkokeilu sosiaalisessa mediassa:

Twitterissä:

Facebookissa:

Liite 2. Toimenpide-ideoita resurssiviisauden edistämiseen taloyhtiössä

Mistä resurssiviisas asuminen taloyhtiössä koostuu?

Tavoite: taloyhtiö, jossa asukkaat elävät yhden maapallon kokoista elämää:

- ei jätteitä
- ei päästöjä
- ei ylikulutusta

4 kategoriaa:

- **pienet investoinnit** (esim. hyötykasveja ja viljelylaareja taloyhtiön pihaan, vedensäästösuuttimet)
- **isot investoinnit** (esim. lämmitysjärjestelmän muutos)
- **taloyhtiön toimintatavat**
  - o toimenpiteitä, jotka eivät vaadi erikseen rahaa toteuttamiseen (esim. saunavuorojen järjeistäminen tai yhteisen huoltoyhtiön valinta naapuritaloyhtiöiden kesken)
- **asukkaan toimintatapoihin vaikuttaminen**
  - o toimenpiteitä, joilla taloyhtiö mahdollistaa asukkaiden resurssiviisaamman elämän (esim. lajitteluohjeiden jakaminen joka kotiin), mutta toteutus jää asukkaan vastuulle (esim. lajitteleeko jätteensä vai ei)

6 osa-aluetta:

- **energia**
  - o tavoite: taloyhtiössä käytetään mahdollisimman vähän energiaa, ja käytettävä energia tuotetaan päästöttömästi
- **vesi**
  - o tavoite: taloyhtiössä kuluu mahdollisimman vähän vettä ja veden lämmittämiseen tarvittavaa energiaa
- **jätteet**
  - o tavoite: jätteen synnyn ehkäisy ja syntyvien jätteiden saaminen kiertoon
- **yhteiset tilat**
  - o tavoite: asukkaiden tarpeita palvelevat viihtyisät yhteiset tilat, joiden käyttöaste on korkea
- **piha**
  - o tavoite: asukkaiden tarpeita palveleva, satoa tuottava piha, joka sitoo hulevesiä ja lisää ympäristön monimuotoisuutta
- **liikkuminen**
  - o tavoite: vähäpäästöisen liikkumisen edistäminen ja turhan liikkumistarpeen vähentäminen

Esimerkkejä resurssiinsaahan asumisen toimenpiteistä taloyhtiössä (tummennettuna toimenpiteet, joita toteutettu/kokeiltu Resurssiisaas asuminen -hankkeen aikana).

	Vesi	Energia	Jätteet	Yhteiset tilat	Piha	Liikkuminen	Muu
Pienet investoinnit	-vettäsäästävät suuttimet -vakiopaineventtiilin asennus	-tiivistäminen - led-valot ja valaistuksen ohjaus - aurinkopaneelit - patteriverkoston perussäätö ja ”lämmönvahti” – palvelu	-puutarhajätteen kompostointi omalla tontilla	-yhteisten tilojen uudistaminen tarpeita vastaavaksi	-hyötykasvit - viljelylaarit - osa pihasta niityksi - hulevesien hyödyntäminen kasteluvetenä	-pyöräparkkien uudistaminen -yhteiskäyttöpöytä -sähköautojen latauspistokkeet	
Isot investoinnit	-vesimittareiden asennus (putkiremontin yhteydessä)	- lämmitysjärjestelmän muutos -poistoilman lämmön talteenottojärjestelmä - yläpohjan lisäeristys				-yhteiskäyttöauto	
Taloyhtiön toimintatavat		- saunavuorojen järjestäminen - ajastimet lämpötolppiin	-jäteastioiden tyhjennysvälien ja kokojen tarkistus	-tarpeettomien tilojen vuokraus ulkopuoliselle toimijalle	-yhteinen jätekatos naapuritaloyhtiön kanssa -pihan luonnonmukainen hoito (ei keinolannoitteita tai torjunta-aineita)	-yhteinen huoltoyhtiö naapuritaloyhtiöiden kesken	- resurssiisaasuden huomioiminen palvelujen ja hankintojen kilpailuttamisessa
Asukkaan toimintatapoin vaikuttaminen	- vedensäästöohjeet asukkaalle - jäte-eksperttikoulutukseen osallistuminen	- energiansäästöohjeet asukkaalle - energiaeksperttikoulutukseen osallistuminen	-lajitteluohjeet asukkaalle - kamat kiertoon: kierrätys- ja romulava pihalle viikonlopuksi - pihakirpputori - hukkaruokajääkaappi -kierrätyshylly - tavarainlainsivinho		-yhteisten tilojen käytön mahdollistaminen (esim. sähkölokot, varauskalentteri)	- palvelujen tarjoaminen taloyhtiön tiloissa (esim. hieroja, kampaaja)	-uuden asukkaan opas - yhteiset tapahtumat, retket, koulutukset - resurssiisaasteen kannustavat yhteistilaukset, esim. led-lamput, lähiruoka

Liite 3. Esimerkki: Pilottitaloyhtiöiden asukkaille lähetetty tiedote ajankohtaisista asioista

29.9.2014

Heipä hei resurssiviisaan asumisen pilottikohteet!

Syksyn tullen on luvassa monenlaista tohinaa kaikissa pilottitaloyhtiöissä. Tässä katsaus syyskuun tärkeisiin asioihin ja päivämääriin - välitettehän tietoa eteenpäin taloyhtiöissänne niillekin, joita tämä sähköposti ei tavoita!

YHTEISKÄYTTÖPYÖRÄ - HAKEMUSTEN VIIMEINEN JÄTTÖPÄIVÄ 16.9.

Lastipyöräkokeilu alkaa lähestyä loppuaan. Jos ette vielä ole käyneet täyttämässä hakemusta, miksi juuri teidän taloyhtiönne tulisi pyörä saada käyttöönnne kokeilun päätyttyä, käykää tekemässä se viimeistään 16.9. osoitteessa <http://bit.ly/1tqdHUV>. Pyörän saaja julkistetaan Auton vapaapäivän tapahtumassa 22. syyskuuta.

OMENAPUU JA KOMPOSTIKEHIKOT TALOYHTIÖN PIHALLE?

Hanke lahjoittaa jokaiselle pilottitaloyhtiölle yhden hedelmäpuun taimen sekä kaksi metallista kompostikehikkoa puutarhajätteelle sijoitettavaksi taloyhtiön pihaan syksyn aikana. Syyskuu on oivaa istutusaikaa, joten olkaa yhteydessä minuun 26.9. mennessä, jos haluatte hedelmäpuun ja kompostikehikot pihaanne, niin sovitaan asiasta tarkemmin!

LAJITTELU- JA JÄTEKOULUTUSTA ASUKKAILLE SYYSKUUSSA - ILMOITTAUDU MUKAAN 8.9. MENNESSÄ

Syyskuussa järjestettävä koulutus on maksuton ja tarkoitettu kaikille jäteasioista kiinnostuneille jyväskyläläisille - toivottavasti mahdollisimman moni pilottikohteen asukas pääsee mukaan! Aiheina ovat muun muassa jätteen synnyn ehkäisty ja lajittelu, jätehuoltomääräykset ja jätemaksut sekä keinot vaikuttaa oman jätelaskun suuruuteen. Koulutus järjestetään ke 10.9. ja 17.9. klo 18-20 Kansalaistoiminnan keskus Matarassa, osoitteessa Matarankatu 4, 3. krs. Lisäksi järjestetään vierailukäynti Mustankorkean jätteenkäsittelykeskukseen ke 24.9. klo 17-19. Koulutus on antoisin kokonaisuutena, mutta halutessaan voi osallistua myös yksittäisiin koulutusiltoihin. Koulutukseen voi ilmoittautua 8.9. saakka joko toimisto@japary.fi tai 045 320 6540. Koulutukseen otetaan 15 osallistujaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Koulutukset järjestää Jyväskylän kaupunki, kouluttajana toimii JAPA ry:n koordinaattori Anna Sarkkinen.

LUTAKON LED-PUISTOON OPASTUSKIERROKSA SYYSKUUSSA

Miten LED-valot toimivat pihalla ja paikoitusalueilla? Siihen voi perehtyä Lutakon LED-puistossa, jossa pidetään kaksi vuotta toimineen testialueen viimeiset opastuskierrokset syyskuussa. Kaikille

avoimilla kävelykierroksilla tutustutaan Lutakon alueen valaistuskohteisiin ja Lutakon LED-puiston valaisimiin. Liikkeelle lähdetään Lutakonaukiolta Sokos Hotel Paviljongin edustalta. Viimeiset opastetut kierrokset järjestetään tiistaina 2.9. kello 21.15, maanantaina 8.9. kello 21, maanantaina 15.9. kello 20.30 ja keskiviikkona 24.9. kello 20. Kävelykierroksen vetää valaistussuunnittelija, Valon kaupunki -koordinaattori Annukka Larsen, ja sen kesto on enintään puolitoista tuntia. Osallistuminen on maksutonta eikä vaadi ennakoilmoittautumista. Lisätiedot: valaistuskoordinaattori Annukka Larsen, p. 040 740 4717, annukka.larsen[at]jkl.fi.

Ja tiedoksi myös jo kaksi tärkeätä päivämäärää loppuvuodelle, joista luvassa lisätietoja myöhemmin:

- **Ikkunoiden ja ovien tiivistyskoulu asukkaille 6.10. klo 18-20.** Tiivistämisen saloja tulee tilaisuuteen raottamaan pitkän linjan ikkuna-asiantuntija Mauri Laaksonen, joka on mm. laatinut yhdessä ympäristöministeriön kanssa tiivistysohjeet (www.korjaustieto.fi).

- **Yhteinen asukastilaisuus kaikille neljälle pilottikohteelle 18.11.** alkaen klo 17. Luvassa kokemusten ja ajatusten vaihtoa: mitä taloyhtiöissä on tapahtunut pilotin aikana? Asutaanko pilottikohteissa hankkeen jälkeen resurssiviisaammin kuin ennen hanketta? Illan päätteeksi käydään katsastamassa Raisa Vattulaisen asumisaiheinen Osoite-näytelmä Jyväskylän kaupunginteatterissa.

Liite 4. Resurssiviisas asuminen -hankkeen 18.11.2014 asukastilaisuuden palautekoonti

Resurssiviisas asuminen -hankkeen asukkaille järjestettiin 18.11.2014 Jyväskylän kaupunginkirjaston pienessä luentosalissa asukastilaisuus, jossa kerättiin samalla palautetta hankkeesta ja toteutetuista toimenpiteistä (ks. kyselylomake liitteenä). Tilaisuudessa oli 40 osallistujaa, joista 29 palautti täytetyn palautelomakkeen. Palautelomakkeen ja tulokset kokosivat JAO:n ympäristöhoidon opiskelijat Birgit Nyman ja Minna Nikulainen yhdessä JAPA ry:n kanssa.

1. Kokonaisarvosana tästä tilaisuudesta (asteikolla 1-10): 9,5

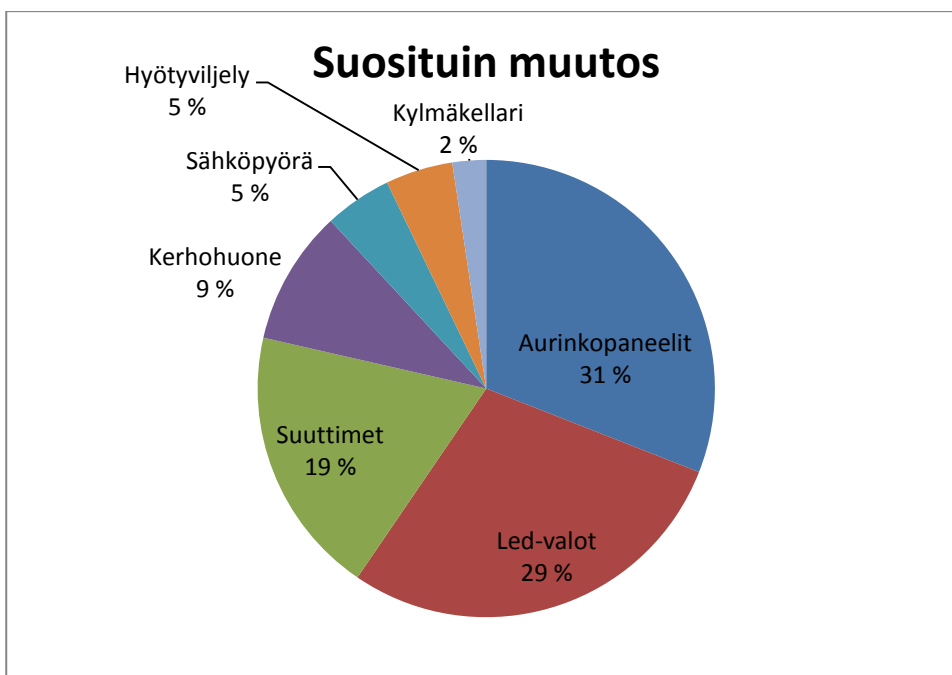
2. Kokonaisarvosana hankkeesta (asteikolla 1-10): 9,2

3. Mikä hankkeen aikana toteutetuista toimenpiteistä tai kokeiluista on ollut mielestäsi onnistunein? Miksi?

- Aurinkopaneelit. On aivan uutta kerrostaloille Jyväskylässä. Hienoa olla ”kokeilussa”.
- Pihavalot ”Turvallista kulkea”
- Vaikea erotella aurinkopaneelien (EI VIELÄ TOIMI) ja vesisuuttimien välillä (TOIMII LOISTAVASTI)
- Ulkovalaistus
- Kaikki tehty
- Esko Alm ja toimenpide- ehdotus lisää vihreyttä, havupuilla
- Suuttimet – paras pyörä - ?
- Valot – hyvä, aurinkopaneeli – tulevaisuus näyttää
- Aurinkopaneelit
- Aurinkopaneelien laitto, pitkäaikainen säästö
- Pyörävarastojen järjestäminen, pihavalistus
- aurinkopaneelit ja muutkin hankkeet, koska säästävät ja tuovat viihtyisyyttä
- Vaikea valita yhtä, koska kaikki toimenpiteet tuntuvat onnistuneen. Vettä säästävät suuttimet ovat Jyväskylän veden hinnoilla tarpeen.
- Kylmäkellarin vuokraus!
- Pihavalot
- Aurinkopaneelit, led-valot, suuttimet, sähköpyörä joillekin
- Kaikki säästävät asuinkuluja
- 1) valaistus pihaan 2013 = lisää valoa ja säästöä sähkössä 2) odotusarvo: aurinkokennot katolle ja kuristimet vesihanoihin 2014
- Kerhohuoneemme sisustuksen uusiminen. Nyt se on oikein viihtyisä tila. Aurinkopaneeli on tosi hyvä juttu.
- Kerhohuoneen uudistaminen, aurinkopaneelit
- Meidän kerhohuone, moninainen käyttömahdollisuus, tilan muutos oli merkittävä. Aurinkopaneelit Aatoksenkadulle, tulevaisuudessa tarpeen monessa paikassa ja nyt saadaan hyviä kokemuksia.
- Yhdessä tekeminen, viihtyisyyden lisääminen ja resurssien jakaminen.

- Kerhohuone, viljelyt ---> helpot toteuttaa, hyöty näkyy heti.
- Ulkovalaistuksen vaihtaminen led-valoiksi, valaistus parani, turvallisuus lisääntyi ja energiaa säästyy.
- Led-valot asuntoihin
- Hyötyviljely pihassa
- Varmaan monetkin, mutta Aatoksenkadun kokeilut ovat vaikuttavimpia (uutuusarvo, merkitys kulutukseen todennäköinen)
- Mielestäni jokaisessa hankkeessa oli asioita, joita haluaisin viedä myös omaan talonyhtiöön. Vähentäisi resursseja ja lisäisi yhteisöllisyyttä.
- Pitkäkatu ja Aatoksenkatu
- Aatoksenkadun aurinkopaneelit (ja toki led-valaistus ennakkoprojektina!) Hieno esimerkki esim. Kankaan uudelle alueelle.
- Veden kulutuksen pienentäminen, aurinkopaneelit
- 1. vesihanasuuttimet 2. led-valolamput 3. aurinkopaneelit 4. sähköpyörä joillekin, kaikilla näillä säästetään.
- +Pihavalistus +Aui (??? ei saa selvää käsialasta) +Käyttöveden säästö, uudet poresuuttimet

Kuva 1. Onnistunein toimenpide tilaisuuden osallistujien mielestä (mitattuna mainintojen lukumääränä avoimissa vastauksissa).

4. Vapaa sana ja terveiset hankkeen vetäjille:

- Upea hanke, hyvin hoidettu projektina. Aikaa hankkeelle olisin toivonut enemmän.
- Hyvin vedetty hanke
- Vetäjille täysi kymppi!
- Vetäjät reippaita, mukavia, nuoria naisia. KIITOS!
- Kaikki muutkin toimenpiteet onnistuneita.
- Pääosin kiitettävä. Innokas ja hyvä isännöitsijä.

- Hyvä, että ovien tiivisteet uusitaan.
- Hyvä juttu, oli kiva päästä mukaan.
- Suuret kiitokset! Teidän innostukseenne tarttui!
- Hankkeen toteutumisesta kiitos.
- Kiitos hyvästä yhteistyöstä ja asioiden hoitamisesta. Kaikki on sujunut ilman minkäänlaista ongelmaa.
- ISO KIITOS! Tuki on ollut innostavaa ja joustavaa sekä monipuolista.
- Hyvä hanke – kiitos, että pääsimme mukaan!
- Kivaa on ollut tehdä yhdessä, yhteisen hyvän puolesta.
- Olkoon tämä hyvä hanke kannustimena muille. Tehkää jatkoseuranta vuoden parin päästä ja tietoa laajasti medialle.
- Nopeat (ja edulliset) kokeilut hyvä tapa kokeilla ja osoittaa uusia asioita, seuranta pidemmällä ajalla kuitenkin tärkeää.
- Kiitos ja arvostan!
- Hyvä, mielenkiintoinen ja laaja kattaus erilaisia tärkeitä toimenpiteitä, hyvää työtä tehty tiimi & osallistuneet
- Mahtava kokeilu!
- Ihanaa, teillä riittää virtaa.
- Poistoilman lämmön talteenotto olisi hyvä, korvausilmaventtiilien riittävyys

Alla oleviin kysymyksiin sai vastata omin sanoin tai valitsemalla kahdesta hymiöstä: tyytyväinen/ ei tyytyväinen -ilme.

Jotkut vastasivat sekä tekstillä että hymiöllä, toiset vain hymiöllä tai tekstillä.

5. Oletko tyytyväinen siihen, että taloyhtiönne valittiin mukaan hankkeeseen?

100 % vastasi kyllä,

sisältäen seuraavat kommentit:

- ”Ehdottomasti KYLLÄ”

6. Oletko tyytyväinen taloyhtiössänne toteutettuihin toimenpiteisiin?

96 % vastasi kyllä,

sisältäen seuraavat kommentit:

- ”Kyllä ja hommaa kehitellään eteenpäin.”
- ”Kyllä, prosessi jatkuu vielä.”
- ”Kyllä, mutta paljon on vielä tehtävissä”.
- ”Toivoisin omaan talonyhtiöön lisää hankkeessa toteutettuja toimia.”
- ”En, halusin enemmän vihreää.”

7. Eletäänkö taloyhtiössänne hankkeen jälkeen resurssiviisaammin kuin aiemmin?

95 % vastasi kyllä,

sisältäen seuraavat kommentit:

- "Pyörä on käytössä ja se vähentää autojen käyttöä, mutta paljon olisi muuta tehtävää resurssiviisaaseen asumiseen pääsemiseen."
- "Ainakin pientä edistystä on tapahtunut."
- "Ainakin keskustelu on herätetty. Tulossa myös jätteen lajittelua ja kierrätystä, sekä vedenkulutuksen tarkkailua."
- "Toivottavasti! Tässä kohtaa vielä pienin askelin mutta hiljaa hyvää tulee."
- "Toivottavasti."
- "Toivottavasti."

8. Vapaa sana (palautetta ja ajatuksia taloyhtiössänne toteutetuista toimenpiteistä ja resurssiviisaasta asumisesta):

- Jos ensi vuonna, ottakaa yhteyttä, Aatoksenkatu mukana!
- Nyt suunnittelemaan jotain järjestelmää, joka välittäisi tietoa hankkeista → tietoa siitä, mitkä vuokraavat esim. kellaritiloja, verkosto/rekisteri esim. tiivistäjät tai infoa hyötykasveista jne.
- Resurssiviisauden lisääntyminen ja huomaaminen käytännössä.
- Meillä on erittäin fiksu taloyhtiö ja ajatellaan asioita pitkällä tähtäimellä. Yhteiset hankkeet lisää yhteisöllisyyttä ja luonnonvarojen säästämistä.
- Nämä hankkeet herättivät miettimään muitakin tapoja asua resurssiviisaasti.
- Kaikki toteutetut hankkeet soveltuvat erinomaisesti taloyhtiömme strategiaan. Toivottavasti voimme olla esimerkkinä toisille.
- Erittäin hyvä kokeilu ja kantaa monia vuosia eteenpäin. Isännöitsijänä koen vetovastuun ottamisen asioihin taloyhtiöissä, mikäli taloyhtiössä ei ole aktiivista henkilöä.
- Asukkaiden ehdotukset olisi pitänyt esitellä asukkaille ennen hallituksen päätöstä.
- Lisännyt asukkaiden välistä keskustelua ja kohtaamista kaikin puolin. Kerhohuone on tosi onnistunut, uusia käyttömahdollisuuksia pohditaan koko ajan. Olemme yhdessä iloisia ja ylpeitä aikaansaannoksistamme. Lisännyt myös asukasdemokratiaa ja osallisuutta.
- Asioille jäi liian vähän aikaa suunnitella monipuolisesti.

Osallistujille esitetyt kysymykset, joihin vastattiin äänestämällä

Kirjallisen palautelomakkeen lisäksi tilaisuudessa kerättiin palautetta osallistujilta punaisten ja vihreiden äänestyslappujen avulla. Osallistujilta kysyttiin ao. kysymykset tilaisuuden aikana. Muutamia yksittäisiä punaisia lappuja lukuun ottamatta kaikkiin kysymyksiin nousi vihreitä lappuja.

Esitetyt kysymykset:

- Kuinka monen mielestä yhteiskäyttöpyörä taloyhtiössä on järkevä toimintamalli, jonka soisi leviävän muihinkin taloyhtiöihin?

- Kenen mielestä olisi hyvä, jos led-lamppusalkku olisi jatkossa kenen tahansa kiinnostuneen lainattavissa valaisinliikkeestä?
- Olivatko järjestettyjen koulutusten ja retkien aihepiirit mielestäsi keskeisiä resurssiviisauden näkökulmasta?
- Kuinka moni teistä arvelee, että taloyhtiönne tiivistykset ovat uusimisen tarpeessa?
- Jos taloyhtiössänne olisi yhteinen vierashuone, kuinka moni voisi kuvitella hyödyntävänsä sitä?
- Kuinka monen mielestä oman taloyhtiön pyöräpysäköintimahdollisuuksissa olisi parantamisen varaa?
- Kuinka moni on oppinut jotain uutta resurssiviisaammasta asumisesta hankkeen aikana?
- Kuinka moni on kertonut hankkeesta ja taloyhtiössä tehdyistä kokeiluista eteenpäin esimerkiksi työpaikallaan tai tuttaville?
- Jos voisitte uudelleen valita, lähtisittekö mukaan hankkeeseen?
- Mitä olet mieltä, nostavatko tehdyt toimenpiteet asuntojen arvoa taloyhtiössänne?
- Asutaanko taloyhtiössänne hankkeen jälkeen mielestäsi resurssiviisaammin kuin ennen hanketta?

Kuva 2. Tilaisuudessa esitettyihin äänestyskysymyksiin nousi muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta pääosin kyllä-vastausta tarkoittavia vihreitä lappuja.

Liite 5. Koonti pilottitaloyhtiöissä toteutetuista toimenpiteistä ja kokeiluista

Pilottikohteissa toteutetut toimenpiteet ja kokeilut

Kokeilu/Toimenpiteen nimi	Pilottikohte, jossa toteutettu	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite	Arvioitu vaikutus
Aurinkopaneelit	Aatoksenkatu 6	Rakennuksen katolle asennettiin 20 paneelin aurinkosähköjärjestelmä, joka on ensimmäinen laatuaan Jyväskylässä kerrostaloyhtiön sähköntuotannossa.	Saada tuotettua osa kiinteistön tarvitsemasta sähköstä puhtaasti aurinkoenergialla.	Arvioitu vuosittainen sähköntuotto noin 4000 kWh sähköä vuodessa eli noin 10 % kiinteistösähkön kulutuksesta.
Vettä säästävät suuttimet hanoihin	Aatoksenkatu 6	Taloyhtiön kaikkien 53 huoneiston hanoihin vaihdettiin vettä säästävät vakiovirtausventtiilit. Taloyhtiössä ei ole huoneistokohtaisia vesimittareita.	Pienentää taloyhtiön vedenkulutusta ja vedenkulutukseen kuluva energiamäärää.	Vähennys vedenkulutuksessa laskelmien mukaan 9 % (11 l/as/kk) edellisvuoteen verrattuna (11/2013: 128 l, 11/2014 117 l). Tämä tarkoittaa arviolta noin 2550 euron vuosittaista säästöä (vedenkulutus- ja lämmityskulut).
Kerhoalueen uudistus	Kivipelto 2	Kerhoalue remontoitiin ja sisustettiin asukkaiden yhteiseksi olo- ja vierashuoneeksi, jota asukkaat voivat varata omille vieraille vierashuoneeksi ja käyttää tarvittaessa myös työhuoneena tai juhlatilana.	Nostaa taloyhtiön yhteisten tilojen käyttöastetta ja lisää samalla resurssien yhteiskäyttöä ja asukkaiden yhteistoimintaa.	Asukkaat kokivat muutokset onnistuneena. Uutta kerhoaluetta on jo käytetty mm. kokous- ja harrastustilana.
Hyötykasveja ja kompostikehikot pihaan	Kivipelto 2	Taloyhtiön pihaan rakennettiin asukkaiden yhteiset viljelymaat, istutettiin hedelmäpuita ja otettiin käyttöön kompostikehikot puutarhajätteen kompostoimiseksi taloyhtiön omalla pihalla.	Mahdollistaa lähiruuan kasvattaminen taloyhtiön omalla pihalla sekä ravinteiden kierrätyksen kompostoimalla.	Asukkaat kokivat pihan muutokset onnistuneena, ja viljelymaista saatiin jo satoa ensimmäisenä kesänä.
Ulkovalaisuksen uusiminen lediksi	Lyhdkatu 4	Taloyhtiön ulkovalot ja yhteisten tilojen elohopea- ja hehkulamput uusittiin lediksi.	Pienentää valaistuksen energiankulutusta.	Uusi valaistus kuluttaa energiaa noin 70-80 % entistä vähemmän. Tämä tarkoittaa arviolta noin tuhannen euron ja 8000 kilowattitunnin vuosittaista säästöä entiseen verrattuna, ja lisäksi säästöjä tulee valaisinten pienentyneinä huolto- ja vaihtokuluina.

Parve- ja terassiovien tiivistyksen uusiminen	Lyhdekatu 4	Taloyhtiön kaikkien huoneistojen parveke- ja terassiovien tiivistykset uusittiin.	Pienentää energiankulutusta ja parantaa asumisviihtyisyyttä.	Ikkunoiden ja ovien tiivistäminen vähentää kylmiä ilmavirtauksia ja mahdollistaa lämpötilojen laskemisen jopa 2 - 3 astetta.
Kylmäkellarin vuokrauskokeilu	Pitkäkatu 29	Vajaakäytöllä oleva kylmäkellari vuokrattiin lähi- ja luomuruokaosuekunta Mukulaarille, joka vuokrasi osaa kylmiöstä säilytystilaksi myymilleen juureksille ja vihanneksille.	Nostaa tilojen käyttöastetta ja keksiä uusia käyttötarkoituksia vajaakäytöllä oleville tiloille.	Taloyhtiö sai vuokratuloja kylmiön energiakulujen kattamiseksi ja Mukulaari edullista säilytystilaa läheltä keskustaa. Ison taloyhtiön kylmäkellarin kulutus voi olla jopa omakotitalon kotitaloussähkön kulutuksen luokkaa.
Pyörävaraston uudistaminen	Pitkäkatu 29	Huonokuntoinen, vesivahingosta kärsinyt asunto muutettiin vesivahinkoremontin yhteydessä pyörävarastoksi. Näin saatiin asukkaiden pyörille asianmukaiset säilytystilat ja -telineet.	Taloyhtiön pyöräilyolosuhteiden parantaminen ja pyöräilyn lisääminen.	Asukkaiden pyörille saatiin asianmukaiset säilytystilat ja -telineet. Pyöräilyn edistäminen taloyhtiössä hyvillä, asianmukaisilla pyöräparkeilla on järkevää muiden hyötyjen lisäksi tilankäytön kannalta, sillä yhden auton tarvitsemaan tilaan mahtuu kymmenestä viiteentoista pyörää.
Asukkaiden kimpappyrörä	Kokeilu toteutettiin kuudessa taloyhtiössä.	Sähköavusteinen lastipyörä kiersi 2-3 viikon kokeilujaksolla taloyhtiöissä. Kokeilujakson aikana pyörä oli asukkaiden käytössä yhteiskäyttöpyöränä, jota sai varauskalenterista varata omaan käyttöönsä.	Vähentää asukkaiden autoilun tarvetta ja lisää pyöräilyä sekä edistää jakamistaloutta luomalla kokeilun avulla toimintamalli taloyhtiön kimpappyrörän käytölle.	Pyörä jäi pysyvästi yhden taloyhtiön käyttöön, missä se mahdollistaa asukkaiden liikkumisen pyörällä oman auton sijaan. Kokeilun aikana noin kolmasosa ko. taloyhtiön asukkaista käytti pyörää.
Kiertävä led-lamppusalkku ja ledien yhteistilaus	Kokeilu toteutettiin neljässä taloyhtiössä.	20 erilaisesta led-lampusta koostuva kokeilusalkku kiersi 2 viikon kokeilujaksolla taloyhtiöissä. Asukkaat saivat lainata salkkua koteihinsa ja testata lamppuja kotonaan sekä osallistua lamppujen yhteistilaukseen.	Pienentää valaistuksen energiankulutusta ja kokeilla, madaltaako kokeilumahdollisuus kynnystä hankkia led-lamppuja omaan kotiin.	Noin 70 prosenttia salkkua kokeilleista kotitalouksista myös tilasi ledejä. Yhteensä kokeilussa tilattiin n. 150 kpl led-lamppuja. Siirtymällä ledien käyttöön valaistuksessa voi valaistuksen energiankulutus pienentyä jopa 70-80 %.